

*Засновники:* Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*  
*Головний редактор* В. Горовий, д-р іст. наук, професор, заступник гендиректора НБУВ. *Редакційна колегія:* Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* Т. Гранчак, О. Ворошилов. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524–25–48, (044) 525–61–03. E-mail: [siaz2014@ukr.net](mailto:siaz2014@ukr.net), [www.nbuviap.gov.ua](http://www.nbuviap.gov.ua). Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

---

**Передрук матеріалів дозволяється лише  
після погодження із СІАЗ: [siaz2014@ukr.net](mailto:siaz2014@ukr.net)**

# РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу  
оперативної інформації електронних видань/

Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

**№ 23  
(7 березня 2016 р.)**

## ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	6
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	19
ВИКОНАВЧА ВЛАДА.....	26
ПОЛІТИКА .....	32
ЕКОНОМІКА .....	39
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	43

## У ЦЕНТРИ УВАГИ

### Офіційний візит Президента України П. Порошенка до Японії

5–7 квітня 2016 р. Президент України П. Порошенко перебуває з офіційним візитом у Японії на запрошення прем'єр-міністра цієї країни С. Абе.

Під час зустрічей під час візиту обговорюється широке коло питань двостороннього співробітництва, а також актуальні проблеми міжнародного порядку денного в контексті головування Японії у «великій сімці». Зокрема, Президент України П. Порошенко провів переговори з прем'єр-міністром Японії С. Абе.

У заяві для представників ЗМІ за підсумками переговорів з прем'єр-міністром Японії глава Української держави підкреслив, що «Японія є надзвичайно важливим та надійним партнером України і ще ніколи відносини між Україною та Японією не відзначалися такою високою динамікою співробітництва та рівнем довіри». П. Порошенко зазначив, що «Україна та Японія мають спільну позицію щодо неприпустимості змін міжнародно визнаних кордонів силою із порушенням загальноприйнятих принципів міжнародного права».

«Україна високо цінує рішучу позицію японської сторони щодо невизнання окупації Росією Криму, а також готовність всебічно сприяти консолідації зусиль міжнародної спільноти для забезпечення повної імплементації мінських домовленостей», – сказав Президент і подякував прем'єр-міністру Японії «за тверду та незмінну підтримку територіальної цілісності, суверенітету та незалежності нашої держави як на двосторонньому рівні, так і в багатосторонньому форматі».

Глава держави наголосив, що порядок денний двосторонніх відносин є дуже широким. «Хочу подякувати уряду Японії та ...прем'єр-міністру за надання Україні фінансової, технічної та гуманітарної допомоги. Зокрема, ми вдячні за рішення японської сторони виділити новий транш гуманітарної допомоги для відновлення східних районів України у розмірі 13,6 млн дол. США», – сказав Президент.

Співрозмовники також обговорили питання розширення торговельно-економічної співпраці між Україною та Японією і збільшення обсягу японських інвестицій в економіку України. «Нам сьогодні було дуже приємно почути дуже позитивну оцінку японських інвесторів тих змін, які зараз відбуваються в Україні», – зазначив глава держави.

Сторони домовилися продовжити реалізацію спільних проектів насамперед у галузях енергетики, інфраструктури та екології. Окрему увагу було приділено аграрному сектору й розвитку співпраці в цьому напрямі.

Глава держави повідомив про досягнення домовленості про

продовження діалогу щодо поступового спрощення візового режиму між Україною та Японією.

П. Порошенко також подякував за позицію Японії порушити українське питання під час переговорів у форматі саміту «великої сімки».

Президент наголосив, що обидві країни «сповнені рішучості й надалі разом рухатися вперед для наповнення партнерства між Україною й Японією принципово новим змістом».

П. Порошенко ще раз підтвердив незмінність підтримки Україною прагнення Японії набути статусу постійного члена Ради Безпеки ООН.

У свою чергу прем'єр-міністр Японії С. Абе зазначив, що нині відносини між Японією та Україною інтенсивно розвиваються в таких питаннях, як міжлюдські контакти, співпраця в економіці та у сфері ліквідації аварій на АЕС. Зокрема, прем'єр-міністр Японії повідомив про намір його країни додатково надати 3,5 млн євро для будівництва сховища ядерного палива в Україні.

За його словами, на сьогоднішніх зустрічах обговорювався ряд питань, зокрема врегулювання ситуації в Україні. «Це залишається однією з найбільш важливих тем для міжнародної спільноти. Японія приділяє увагу цьому питанню, і я планую його підняти під час саміту “великої сімки”», – зазначив він. Прем'єр-міністр Японії наголосив на необхідності повного виконання мінських домовленостей для врегулювання ситуації на Донбасі та прискорення внутрішніх реформ.

Також у рамках офіційного візиту до Японії відбулася зустріч Президента України П. Порошенка та його дружини М. Порошенко з їх величностями імператором Японії Акіхіто та імператрицею Мітіко.

Глава держави висловив вдячність Японії за політичну підтримку та солідарність з Україною у протидії зовнішній агресії, а також масштабну фінансову допомогу на здійснення важливих реформ.

Президент України запросив імператора Акіхіто відвідати Україну з офіційним візитом у зручний для нього час.

Крім того, П. Порошенко провів зустріч зі спікером палати представників парламенту Японії Т. Осімою.

Співрозмовники обговорили розвиток ситуації на Донбасі. Президент України закликав парламент Японії приєднатися до зусиль світової спільноти із здійснення тиску на Росію з метою звільнення українських політичних в'язнів Н. Савченко, О. Сенцова та ін.

Т. Осіма відзначив інтенсивність українсько-японських міжпарламентських контактів. Співрозмовники підкреслили готовність до подальшого розвитку міжпарламентського співробітництва між двома країнами.

Відбулася також зустріч П. Порошенка з представниками Японської федерації бізнесу «Кейданрен», під час якої Президент запросив японські компанії інвестувати в Україну та взяти участь у приватизації українських портів і у секторі енергетики. «Ніколи в нашій історії двостороння співпраця не мала такої високої динаміки і не досягала такого високого рівня довіри», –

наголосив П. Порошенко.

Глава держави повідомив, що минулого року український експорт до Японії зріс на 12 %, а японські прямі інвестиції до України становлять понад 130 млн дол. США.

Президент також подякував японській корпорації «Фуджікура» за інвестиції в Україну. Основна діяльність компанії спрямована на виготовлення кабельних мереж для провідних європейських автомобільних виробників згідно з японськими стандартами якості. «Фуджікура» будує в Україні комплекс з виробництва електрокомпонентів площею 7 тис. кв. м на Львівщині. У свою чергу президент японської корпорації «Фуджікура» закликав інші японські компанії інвестувати в Україну та скористатися конкурентними перевагами її ринку, що розвивається.

П. Порошенко зазначив, що Україна робить усе для покращення інвестиційного клімату, та додав, що після його повернення до України буде затверджено новий уряд, зорієнтований на проведення реформ, імплементацію Угоди про асоціацію з ЄС, співпрацю з МВФ і боротьбу з корупцією.

Президент наголосив, що діяльності японських компаній на українському ринку сприяє двостороння Угода про сприяння та взаємний захист інвестицій, яка набрала чинності в листопаді 2015 р.

У зустрічі, зокрема, узяли участь представники японських компаній Toshiba Corporation, Mitsubishi Corporation, Mitsubishi Heavy Industries, Kawasaki Heavy Industries, Hitachi Ltd.Asahi Kasei, Itochu Corporation, Sumitomo Corporation, Sojitz Corporation, Teijin Limited та ін.

Також Президент України П. Порошенко зустрівся з журналістами в Національному прес-клубі Японії та відповів на їхні запитання.

Під час виступу в Національному прес-клубі Японії Президент України підкреслив, що успіх України й міжнародний діалог допоможуть повернути український суверенітет на окупований Росією Крим. «Настали важкі часи для людей, що живуть в Криму. І єдиний шлях, яким ми можемо повернути кримчан, це продемонструвати успіхи України – втілення реформ для підтримання та зміцнення демократії, безвізовий режим з ЄС, відкритість для бізнесу та підвищення рівня життя», – наголосив глава держави, відповідаючи на питання, як він бачить можливість повернення Криму. П. Порошенко підкреслив, що тільки успіх України може сприяти поверненню окупованого півострова, навіть незважаючи на постійну потужну російську пропаганду.

На уточнююче питання щодо схожості ситуації в Криму з проблемою північних територій Японії, Президент зазначив, що не можна вирішувати спірні питання міжнародного права із застосуванням військової сили. «Наслідки будуть надзвичайно небезпечними. Для врегулювання проблем має використовуватися мова дипломатії», – підкреслив він. Президент додав, що Україна ніколи не підтримувала використання мови сили задля звільнення Криму й допомогти вирішити ситуацію може глобальний діалог.

Також під час виступу в Національному прес-клубі в Токіо

П. Порошенко зазначив, що основною метою його візиту є зміцнення партнерських відносин між Україною та Японією. «Я був і залишаюся прихильником міцних відносин між нашими країнами не тільки заради наших народів, а й у більш широкій перспективі – заради регіонального та глобального миру і безпеки», – наголосив глава Української держави. Президент підкреслив, що ситуація у сфері безпеки у Європі і в усьому світі балансує на межі глобальної кризи, особливо враховуючи ситуацію в Сирії та Україні, поширення тероризму та негативного впливу пропаганди, напруження на Корейському півострові через ядерні випробування й запуск ракет.

П. Порошенко нагадав, що Україна другий рік поспіль протистоїть російській агресії, і вимагає виконання РФ мінських домовленостей. У зв'язку з цим Президент подякував уряду Японії і прем'єр-міністру С. Абе за послідовну підтримку України. «Ми дуже цінуємо вашу допомогу. З власного досвіду ви дуже добре знаєте, що це значить – мати Росію сусідом. Російська політика усюди однакова – її методи не є проявом ні морального авторитету, ні економічної могутності. Скоріш, це військово-політичний диктат з повною неповагою до міжнародного права», – підкреслив глава Української держави.

Президент зазначив, що міжнародна солідарність, потужна політична підтримка й узгоджені дії мають життєво важливе значення для України. Глава держави висловив сподівання, що на майбутньому саміті G-7 у Японії лідери підтвердять підтримку Україні, надавши потужний сигнал Кремлю.

Окремо П. Порошенко наголосив на важливості проведення реформ для успіху України. Зокрема, уже було зроблено ряд кроків – вдалося уникнути дефолту й досягнути макроекономічної і фінансової стабілізації, реструктуризувати зовнішній борг, поповнити золоті та валютні резерви, відновити банківський сектор. «Ми відкрили шлях для сильного економічного зростання», – сказав П. Порошенко.

У минулому році вперше за 24 роки Україна позбулася залежності від російського газу, наголосив глава держави. Крім того, було полегшено процедуру приватизації відповідно до міжнародних стандартів, з 1 січня 2016 р. вступила в силу Угода про асоціацію з ЄС.

«Прошу вас бути більш сміливими і в повній мірі скористатися тими можливостями, які вже є, зокрема через реформи та запровадження зони вільної торгівлі з ЄС. Україна може стати новими воротами для японських інвестицій в Європу», – наголосив Президент. Глава держави додав, що японський бізнес зможе отримати унікальну можливість продажу в ЄС майже безмитних товарів, вироблених в Україні.

Також у рамках офіційного візиту до Японії Президент України відвідав м. Кіото. Глава держави зустрівся з губернатором префектури Кіото К. Ямадою, мером міста Д. Кадокавою та головою Торговельно-промислової палати м. Кіото Й. Татейсі (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 5, 6.04).*

# АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ

## Децентралізація освіти в Україні: плани, проблеми, перспективи

Процес децентралізації в Україні передбачає реформування всіх сфер життя місцевих громад. Одним з найбільших секторів публічних послуг, яким користується населення, починаючи з рівня окремої громади, є освіта. У рамках децентралізації реформу освіти уряд визначив як основну серед решти реформ в Україні у 2016 р. Головною метою такого реформування є делегування повноважень і відповідальності за управління освітою та її фінансування демократично обраним органам місцевого самоврядування і школам зі збереженням при цьому повноважень щодо визначення освітньої стратегії країни та загального напрямку освітньої реформи за Міністерством освіти і науки. Досягнення зазначеної мети відбуватиметься у процесі децентралізації освіти, концепція та основні напрями якої, щоправда, нині перебувають лише на стадії розробки.

З відомостей щодо очікуваних у процесі децентралізації змін в освітній галузі, які присутні в інформаційному просторі українських ЗМІ, зрозуміло, що основна ідея української моделі децентралізації в освіті полягає насамперед у ліквідації системи управління та фінансування галузі через районні та обласні органи управління освіти, які є державними органами в рамках так званої «вертикалі влади». Сьогодні ключовим елементом освітньої «вертикалі» є обласні департаменти освіти, які одержують запити і завдання від Міністерства та передають їх районним управлінням освіти. В умовах децентралізації ця «вертикаль» зникне. Замість цього обласні департаменти освіти стануть підрозділами обласних виконкомів, які призначатимуться обласними радами та відповідатимуть за впровадження обласної освітньої політики відповідно до законодавства та згідно з освітніми пріоритетами області. Районні управління освіти, відповідно, стануть частиною районних виконкомів і звітуватимуть перед районними радами. Вони стануть незалежними від обласних департаментів освіти і водночас втратять управлінські повноваження відносно управлінь освіти на рівні громади. Виконавчі органи об'єднаної громади, у свою чергу, діятимуть відповідно до очікувань місцевих мешканців, які їх обрали, але водночас і відповідно до чинного законодавства. Закони повинні чітко визначати їхні сфери компетенції, фінансові повноваження та відповідальність, а також доходи. Звичайно, це означає, що освітнє законодавство повинно бути адаптовано до такої нової системи врядування, включаючи різні закони, які регулюють відносини в галузі освіти, а також численні постанови, розпорядження та законодавчо визначені процедури. Якщо окреслити стисло, освітня «вертикаль» буде замінена належним законодавством. Тобто міністерство здійснюватиме управління децентралізованою системою освіти

через розроблення законодавства, прийняття освітніх норм і стандартів, а також через спеціальні, цілеспрямовані програми розвитку (наприклад, реформування навчальної програми або запровадження системи зовнішнього оцінювання). Міністерство також відповідатиме за формулу визначення розміру освітньої субвенції від державного бюджету місцевим бюджетам, а також за різноманітні фінансові програми, зокрема щодо інвестицій або забезпечення шкільними автобусами. У багатьох країнах міністерство залишає за собою деякі повноваження щодо рішень, які стосуються місцевого управління, зокрема щодо закриття шкіл і призначення директорів навчальних закладів. Ці повноваження та процедури їхнього здійснення зазвичай визначаються в законах про освіту. При цьому, як правило, такі управлінські повноваження міністерства є значними на початку процесу децентралізації, але з часом стають слабшими (через внесення змін до законодавства).

У країнах Європи історично склалися різні моделі управління освітою. Навіть в умовах зближення політики в рамках Європейського Союзу освітні системи залишаються унікальними у кожній країні з різним ступенем централізації/децентралізації управління та фінансування сфери освіти (<http://pedpresa.ua/126611-126611.html>). Однак останнім часом відбуваються процеси децентралізації навіть у країнах із традиційно сильно централізованим управлінням дедалі більше повноважень передається на місцевий рівень.

Прикладом країни зі значною присутністю держави в організації, управлінні та фінансуванні освіти є Франція.

Держава визначає деталі навчальних програм на всіх рівнях освіти; організовує процедуру допуску вчителів у професію, наймає вчителів, які стають державними службовцями, наймає директорів шкіл, організовує підвищення кваліфікації вчителів; наймає та навчає інспекторів, відповідальних за контроль якості системи освіти; держава є основним джерелом фінансування державної системи освіти і також субсидує «приватні школи за контрактом», у яких навчаються близько 20 % школярів. У 2011–2012 рр. держава профінансувала більше половини (58,5 %, із них три чверті припало на зарплати працівників освіти), а органи місцевої влади – 25 % загальних витрати на освіту.

У 1983, 1985 і 2004 рр. було прийнято ряд законів про децентралізацію повноважень управління системою освіти. Відповідно до них, місцеві органи влади почали відігравати більшу роль в управлінні, забезпечуючи матеріальну сторону (будівництво та обслуговування шкільних будівель, шкільний транспорт, постачання навчальних матеріалів тощо), а також оплату праці невикладацького персоналу.

Школи, коледжі та ліцеї мають певне місце для маневрів в управлінні бюджетами, наданими державою, а також у визначенні того, які освітні стратегії використовувати для досягнення національних цілей.

Польща після розпаду комуністичної системи пройшла шлях від централізованого управління освітою до глибокої децентралізації. Більшість

освітніх завдань від дошкільного рівня до старших класів середньої школи сьогодні вирішуються органами місцевого самоврядування (гміни або повіту).

Організаційна та фінансова відповідальність місцевих органів влади за розвиток освіти стимулює місцеві освітні амбіції, сприяє раціоналізації шкільної мережі, допомогла зняти тягар боргів, які регулярно накопичувалися у фінансуванні освітніх завдань у той час, коли вони належали до компетенції уряду.

У результаті реформи державного управління та реформи освіти, на центральному рівні тільки розробляється та реалізується національна освітня політика, тоді як функції управління освітою, школами, дитячими садочками та іншими навчальними закладами делеговані гміні та повіту. Воєводства управляють лише школами, що працюють на надрегіональному рівні.

Відповідальність за педагогічний нагляд покладається на керівників регіональних органів управління освітою (освітніх кураторів) 16 воєводств.

Основним джерелом фінансування сфери шкільної освіти в Польщі є освітня частина загальної субсидії з державного бюджету. Сума загальної субсидії для всіх органів місцевого самоврядування визначається щорічно в законі про державний бюджет, а потім міністр національної освіти встановлює алгоритм розподілу цих коштів між відповідними органами місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування також встановлюють Правила оплати праці вчителів і надання фінансової підтримки студентам, несуть відповідальність за інвестиції в освіту і визначають правила отримання та використання школами приватних коштів. У 2013 р. освітня субсидія з державного бюджету становила майже 70 % загальних витрат на шкільну освіту. Державні витрати на вищу освіту майже повністю фінансуються з державного бюджету.

В Іспанії – децентралізована модель управління, в якій повноваження в сфері освіти розподілені між усіма рівнями влади. Міністерство як центральний орган державної влади відповідає за розробку та реалізацію загальних принципів освітньої політики, забезпечує однорідність і єдність системи освіти, гарантує рівні умови для всіх громадян країни у реалізації прав на освіту, регулює умови отримання, видачі та визнання академічних і професійних кваліфікацій.

Автономні області здійснюють виконавчі та адміністративні повноваження в управлінні освітою в межах своєї території. Муніципалітети відповідають за створення, будівництво, обслуговування будівель державних установ дошкільної, початкової та спеціальної освіти.

Навчальні заклади користуються автономією в підготовці, прийнятті та виконанні планів розвитку шкіл і планів управління, а також правил організації та керівництва школами в рамках, встановлених міністерством та автономними областями.

Організація системи державного фінансування здійснюється відповідно до децентралізації освітніх повноважень. Суми, що виділяються на освіту, і їх розподіл між автономними областями, різними типами, програмами та



послугами визначаються щорічно в державному бюджеті. Автономні області у своїх бюджетах приймають рішення про фінансування витрат на освіту за рахунок державних трансфертів і частково за рахунок місцевих податків.

Система освіти в Італії організована відповідно до принципів субсидіарності та автономії шкіл. Держава має виключні законодавчі повноваження щодо загальних питань у галузі освіти, мінімальних стандартів, які мають бути гарантовані по всій країні, та основних принципів. Регіони визначають шкільні мережі в межах своїх територій, коригують шкільний календар, мають виключні повноваження у сфері професійної освіти та навчання.

На місцевому рівні провінції та муніципалітети несуть відповідальність відповідно за вищі класи середньої школи та нижчі класи середньої школи.

У рамках відповідної сфери повноважень вони несуть відповідальність за створення, об'єднання, злиття та закриття шкіл, переривання навчання із серйозних і невідкладних причин, створення, контроль, а також розпуск шкільних колегіальних органів.

Школи є автономними в плані дидактичної, організаційної та науково-дослідницької роботи.

Держава несе відповідальність за фінансування шкіл як на освітні, так і на адміністративні цілі. Регіони мають безпосередньо надавати, але нерідко делегують це право провінціям і муніципалітетам, послуги та допомогу учням (харчування, транспорт, підручники для початкової школи, допомога дітям із бідних сімей, соціальна та медична допомога) з власного бюджету, вони також мають фінансувати плани будівництва шкіл.

Провінції та муніципалітети несуть пряму відповідальність за забезпечення в школах опалення, освітлення, телефонного зв'язку, підтримання шкільних будівель у належному стані.

Ще одним прикладом глибоко децентралізованої системи освіти є США. Освіта – як середня, так і вища, – сфера компетенції штатів, права і можливості федерального уряду незначні. Основний інструмент впливу федерального уряду – це система додаткового фінансування за допомогою грантів, які є значною підмогою для бюджетів місцевих органів освіти.

Питаннями освіти на рівні штату займається Агентство з питань освіти, що контролює відповідність програм навчання законам штату та дотримання федерального законодавства, розробляє правила з підбору та найму персоналу, розподіляє фінансування за програмами штату та федеральними грантами.

Значну роль у формуванні політики в сфері освіти відіграє виборна Комісія штату з питань освіти. До прав і обов'язків Комісії належить розробка довгострокової стратегії розвитку освіти, розробка програм навчання і вимог до випускних іспитів, розробка критеріїв для відбору талановитих та обдарованих дітей, створення спеціальних шкільних навчальних округів.

Безпосередньо управлінням роботою шкіл займається шкільний округ, серед функцій якого – все, що не входить у функції уряду штату та

федерального уряду. На рівні шкільного округу приймаються рішення менш глобальні, але більш значущі для повсякденного життя батьків і навчання дітей: розклад, форма, факультативні заняття, шкільний автобус тощо.

Принцип управління такий самий – виборна рада розробляє політику, а найманий управлінець утілює її в життя. Фінансову незалежність округу забезпечує податок на нерухомість, а адміністративна – гарантована законодавчо.

У більшості посткомуністичних країн децентралізація освіти впроваджувалася в кілька етапів, і сам процес тривав певний період часу. Зокрема, Польща спершу здійснила децентралізацію дошкільних навчальних закладів (у 1991 р.), потім молодшої школи (у 1996 р.), а наостанок середніх шкіл та інших закладів освіти (у 1999 р.). Македонія спершу передала місцевим урядам відповідальність за матеріальні витрати (у 2005 р.) і лише пізніше – за оплату праці (у період з 2009 по 2012 рр.). Натомість, кожен етап запроваджувався як чіткий крок, який завжди передбачав зміни в освітньому законодавстві та мав точно визначену дату введення в дію нового законодавства. Оскільки децентралізація в освіті є частиною фінансової децентралізації, майже завжди кожен крок цього процесу здійснюється на початку бюджетного року, а не на початку навчального року.

В Україні поки що не визначені сфери повноважень органів місцевого самоврядування різних рівнів у галузі освіти в рамках майбутньої децентралізованої системи, не завершено створення освітньої законодавчої бази та не прийнято рішення щодо процесу впровадження децентралізації освіти. Утім, перші кроки на шляху децентралізації освіти вже зроблено.

Постановою від 20 січня 2016 р. Кабінет Міністрів України затвердив зміни у порядку створення освітніх округів і визначив умови функціонування загальноосвітніх навчальних закладів у рамках децентралізації ([http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=248776954&cat\\_id=244274160](http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248776954&cat_id=244274160); <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/79-2016-%D0%BF>). Прийняті зміни покликані надати ширші повноваження об'єднаним територіальним громадам, органам місцевого самоврядування і районного рівня самим вирішувати питання структури мережі загальноосвітніх навчальних закладів.

Відповідно до Положення про освітній округ, ним є об'єднання навчальних закладів, закладів культури, фізичної культури і спорту (суб'єктів округу). До складу округу можуть входити опорні загальноосвітні навчальні заклади та їхні філії. До діяльності округу можуть залучатися також інші юридичні особи, їхні відокремлені підрозділи. Засновниками (співзасновниками) освітнього округу (опорного закладу, його філій) можуть бути представницькі органи місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад, районні ради. Опорний заклад є юридичною особою, має рахунки в органах Казначейства, самостійний баланс, штамп, печатку та має у своєму складі філії. Кількість учнів (вихованців) опорного закладу (без врахування учнів (вихованців) філій), як правило, становить не менше 360 осіб.

Філія не є юридичною особою і діє на підставі положення,

затвердженого в установленому порядку. Філія виконує функції початкової школи, а також може за рішенням засновника виконувати функції основної школи.

Головними завданнями округу (опорного закладу, його філій) є концентрація та ефективно використання наявних ресурсів, їхнє спрямування на задоволення освітніх потреб учнів (вихованців), створення єдиної системи виховної роботи.

Урядовці запевняють, що опорні загальноосвітні навчальні заклади, що створюватимуться на місцях, будуть оснащені сучасною матеріально-технічною базою, зокрема, кабінетами фізики, хімії, біології, географії, математики, навчальними комп'ютерними комплексами, мультимедійним обладнанням тощо. Організація та оснащення опорних шкіл фінансуватиметься як з державного бюджету, так і з місцевих бюджетів, з можливістю залучення грантових коштів. Уряд, зокрема, з цією метою у грудні минулого року збільшив фінансування освітньої галузі на 121 771 000 грн.

Оскільки опорні школи забезпечуватимуть освітні потреби населення на доволі значній території, вони передбачають організоване підвезення учнів і педагогів шкільними автобусами. Цими питаннями опікуватимуться місцеві громади.

Ідею створення опорних шкіл або «hub-schools» уперше озвучив Прем'єр-міністр А. Яценюк в інтерв'ю журналу «Фокус» від 19 листопада 2015 р. «У сфері освіти моє завдання – створити великі школи-хаби. Це проект нової школи: з Інтернетом, нормальними класами, високою зарплатою вчителям, з директором, обраним на конкурсі. У кожній області має бути по одній такій школі», – сказав тоді він.

Напередодні заступник міністра освіти і науки О. Дерев'янка ротлумачив суть цієї ідеї. «Є у багатьох країнах така тактика, коли створюються опорні школи, або школи-хаби, обладнані за всіма сучасними стандартами. А школи, які перебувають у територіальній громаді, виконують функції філій цієї опорної школи та вчать базовим речам», – сказав він.

Стратегія розвитку «нової школи» в Україні, за словами О. Дерев'янка, передбачає, передусім, нові програми, нову систему управління, нових вчителів і нові умови їхньої роботи, а також нову матеріально-технічну базу. Нові програми сприятимуть поглибленню фінансової, цифрової, громадянської та глобальної грамотності, а відтак формуватимуть у дітей навички мислення, взаємодії та спілкування.

Заступник міністра підкреслив, що Україна розробляє власну модель розвитку та управління освітою, проте орієнтується на передовий світовий досвід, зокрема, Фінляндії та Сінгапуру. Освіта майбутнього в Україні передбачає поєднання отриманих теоретичних знань із здобуттям практичних навичок; навчання комп'ютерній грамотності з орієнтацією на IT-спеціалізації; проведення інтегрованих уроків із використанням паспортів професій тощо. Освіта буде орієнтована на результат. Вона не тільки виховуватиме людей розумних, успішних, свідомих громадян своєї країни,

але й має створити соціальні умови для навчання впродовж усього життя.

Концепцію створення опорних шкіл було презентовано на засіданні уряду 2 березня (<http://decentralization.gov.ua/news/item/id/1673>). Прем'єр-міністр А. Яценюк назвав створення опорних шкіл або «hub-schools» «програмним завданням» на 2016 р. Він запропонував уряду ухвалити рамкову постанову про створення опорних шкіл, які визначатимуть громади, та якнайшвидше оголосити в областях тендери на закупівлю автобусів, які мають довозити дітей до базових шкіл.

Основна мета створення опорних шкіл – забезпечення рівного доступу до якісної освіти, а також питання ефективності використання ресурсів, наголосив заступник міністра освіти і науки України П. Хобзей.

«Ми маємо малокомплектні школи, де навчання учнів надзвичайно дороге, але найгірше – там надзвичайно низький рівень якості освіти», – зазначив П. Хобзей.

Заступник міністра повідомив, що сьогодні налічується 613 шкіл I-II ступенів, де навчаються менше 25 учнів з 1-го по 9-й класи. Вартість навчання одного учня в таких школах обходиться державі понад 50 тис. грн на рік при середній розрахунковій вартості навчання одного учня по країні у 9 тис. 100 грн.

П. Хобзей підкреслив, що при створенні опорних шкіл початкові школи залишатимуться за місцем проживання дитини, а учні, які навчаються у 5-9 класах перейдуть навчатися в опорну школу. «Рішення про створення опорних шкіл будуть приймати громади. Яка школа буде опорною, і яка буде проведена реорганізація мережі – це є право громад», – наголосив заступник міністра.

Для прийняття рішення місцевими органами самоврядування щодо консолідації мережі шкіл і створення опорної школи має бути створена відповідна інфраструктура, а також можливості підвезення учнів і вчителів з базової школи до опорної. Тому опорні школи мають брати участь у складанні карти доріг, які слід відремонтувати.

«В опорній школі має бути досвідчений директор, кваліфікований педагогічний колектив, гарна матеріально-технічна база», – пояснив заступник міністра.

Крім того, директор опорної школи відповідатиме за якість підготовки педагогічних кадрів і якість освіти, яка є в опорній школі та її філіях. Очікується, що буде переатестовано вчителів і зменшиться кількість ставок. Постає питання зарплат. Зараз формула оплати прив'язана до кількості учнів у класі.

Не обов'язково на всіх територіях будуть створені опорні школи. «Деякі громади на цьому етапі зможуть залишити школи в такому вигляді, як вони є, але за опорною школою ми бачимо майбутнє», – підкреслив П. Хобзей.

Для консолідації шкільної мережі й створення опорного навчального закладу необхідно попереднє рішення місцевих органів самоврядування та не менше трьох його філій, а також розрахунок кількості учнів, які будуть підвозитися до опорної школи після консолідації мережі. На закупівлю

шкільних автобусів урядом виділено 600 млн грн, частину коштів нададуть з місцевих бюджетів. «Опорна школа, як правило матиме 360 учнів, мінімум два класи в кожній паралелі. Мова йде про 3-5 шкіл із тих, які є на території», – зазначив заступник міністра.

П. Хобзей також наголосив, що серйозних змін зазнає старша школа: передбачається профільна (професійна чи «академічна») освіта. Але мережу академічних (професійних) ліцеїв є резон створювати, коли в 10-му класі буде не менше 100 учнів на паралелі, наголосив він.

Конкурс на створення опорних шкіл буде проводитися обласними органами влади. Для проведення конкурсу на найкращий проект опорної школи уряд виділив місцевим органам влади у вигляді субвенції 200 млн грн.

Для участі у конкурсі місцеві органи самоврядування, місцеві громади мають надати план розвитку навчального закладу на наступні три роки з оцінкою можливих ризиків, кількість ставок педагогічних і непедагогічних працівників, що будуть скорочені в процесі створення опорного закладу (з філіями), план організації підвезення учнів і вчителів до опорної школи, організації інклюзивного навчання у закладі при наявності дітей з особливими потребами. Обов'язковою вимогою є чіткий опис інвестиційних потреб опорної школи. «Важливими є інвестиції, які йдуть на навчальні кабінети, у розвиток вчителів. Без розвитку вчителів, зміни ставлення, зміни підходів ми не зробимо реформу. Вчитель – це ключовий елемент в системі освіти», – підкреслив П. Хобзей.

Обласні управління освіти і науки мають обрати кращі проекти опорних шкіл, які надали місцеві громади. До складу конкурсної комісії на кращий проект опорної школи увійдуть два представники обласного департаменту освіти, по одному представнику міністерства освіти і науки України, постійної комісії з питань освіти обласної ради, офісу реформ, громадськості. «Нам треба підіймати спроможності громади. Тому склад конкурсної комісії повинен бути таким, щоб була комунікація між різними відомствами щодо процесу децентралізації. Середня освіта – це основа для об'єднання територіальних громад і основна їхня функція, делегована державою», – пояснив заступник міністра.

У рамках децентралізації повноважень влади планується також модернізація професійно-технічної освіти в регіонах країни. 23 березня під час засідання Кабінету Міністрів України про це доповів міністр освіти і науки України С. Квіт (<http://decentralization.gov.ua/news/item/id/1864>). За його словами, міністерство рекомендує головам обласних і Київської міської державної адміністрацій створити міжгалузеві ради професійно-технічної освіти, або ради стейкхолдерів, з метою обговорення регіонального замовлення на підготовку кадрів за планом модернізації мережі професійно-технічних навчальних закладів з урахуванням необхідності їх укрупнення впродовж 2016–2018 рр.

Міністр пояснив, що в областях краще розуміються на тому, яка індустрія є в області та перспективи її розвитку, які кадри та професії потрібні на місцях.

На переконання Міносвіти, модернізація мережі закладів професійно-технічної освіти призведе до зменшення числа юридичних осіб, але кількість учнів ПТНЗ у перспективі повинна тільки зрости.

Щодо роздержавлення професійно-технічних навчальних закладів міністр повідомив, що МОН, Київська міська та обласні державні адміністрації будуть забезпечувати підготовку до передачі професійно-технічних навчальних закладів із державної власності до комунальної власності відповідних територіальних громад відповідно до норм ст. 27 Закону України «Про державний бюджет України на 2016 рік».

Тим часом практика впровадження вже прийнятих законодавчих ініціатив щодо децентралізації виявила ряд проблем, пов'язаних з недосконалістю та несинхронністю введення в дію окремих норм. Так, незважаючи на те, що вже з січня поточного року бюджети об'єднаних громад стали наповнюватися на новій податковій базі, зокрема, до їхніх скарбниць стало надходити 60 % податку на доходи фізосіб (як до районного бюджету), 100 % єдиного податку, 100 % плати за землю і решта – менш значущі податки та збори, які збирають на відповідній території, бюджети ОГ вийшли на прямі міжбюджетні відносини з держскарбницею, почавши отримувати освітню та медичну субвенції, ОГ не можуть повноцінно працювати через відсутність відповідної законодавчої бази. За логікою децентралізації, об'єднані громади повинні отримати у власність загальноосвітні школи, лікарні, будинки культури та інші об'єкти, що розташовані на їхній території, але нині перебувають у районній комунальній власності. Зробити таку передачу зобов'язує ст. 39 Перехідних положень Бюджетного кодексу. Однак у згаданій статті не вказано, до якого часу слід передати майно. Тому районна влада та залежні від неї депутати, зрозуміло, зволікають із такою передачею. Наприклад, на Тернопільщині, яка є лідером серед регіонів з темпів створення об'єднаних громад, на лютий місяць вказані об'єкти було передано громадам трохи більш як половиною райрад. Натомість об'єднані громади ще й змушені передавати в район частину коштів, зокрема освітньої та медичної субвенцій, на утримання шкіл і лікарень, які розміщуються на їхніх територіях.

У випадках, де загальноосвітні школи таки передали громадам, ці установи утримуються майже виключно за рахунок субвенції. Міністерство освіти і науки не розробило нових нормативів фінансової забезпеченості закладів освіти, зокрема, не запропонувало Мінфіну нових критеріїв витрат на учня, які базувалися б на якості надання освітніх послуг. Крім того, у Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо стабілізації фінансового стану держави та удосконалення окремих положень)» уряд заклав підступну норму: «...із 01.09.2016 фінансування загальноосвітніх шкіл, кількість учнів у яких становить менше 25 осіб, за рахунок освітньої субвенції не здійснюється». А більшість новостворених об'єднаних громад, тієї ж Тернопільської області, мають по 3-5 таких малокомплектних шкіл і не зможуть їх утримувати за рахунок власних доходів. Тому будуть змушені закрити невеликі навчальні заклади.

Вихід із ситуації – налагодити підвезення дітей до більших шкіл, де учні отримуватимуть кращі знання і де більш комфортні умови перебування. Але з цим, наприклад, у тернопільській глибинці традиційно не складається: мало того, що шкільних автобусів хронічно бракує, та ще й 11 із них у 2014 р. забрали для потреб АТО. Наприкінці 2015 р. в область надійшла частина коштів невикористаної освітньої субвенції для придбання шкільних автобусів – сумарно понад 50 млн грн. Передбачено, що 14,7 млн грн будуть спрямовані на закупівлю автотранспорту для тих місцевостей, звідки його забрали майже два роки тому. Крім того, 36 млн мають бути використані на умовах співфінансування з місцевими бюджетами та бюджетами ОГ. Але досі не вироблено пріоритетних напрямів витрачання цих коштів, не проведено конкурсів, тож бажані мільйони лежать мертвим вантажем на рахунках органів Держказначейства.

Дивною видається також ситуація, за якої додаткові кошти для надання освітніх, медичних та інших послуг опинилися в бюджетах об'єднаних громад, а повноваження з управління бюджетними закладами і органи управління – у райдержадміністраціях. Керівництво райдержадміністрацій, їхніх управлінь і відділів не хоче втрачати важелі впливу на призначення директорів шкіл, головних лікарів, їхніх заступників, їхнє звільнення, працевлаштування педагогів, медиків тощо. Районні чиновники керують, як і раніше, підпорядковуючись вертикалі виконавчої влади.

Чинні редакції законів «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації» не передбачають створення в сільських, селищних і міських радах (а заодно і в радах сільських, селищних і міських об'єднаних громад, крім рад міст обласного значення) виконавчих органів. Ці органи нині є лише в райдержадміністраціях. А радам об'єднаних громад першочергово потрібно мати невеликі відділи освіти, охорони здоров'я, культури, щоб управляти переданими їм у власність об'єктами. У малих громадах, які налічують від 2,7 до 3,5 тис. жителів і мають мало бюджетних закладів, функцію таких органів управління могли б виконувати зведені гуманітарні відділи. Саме в їхній компетенції оголошувати та проводити конкурси на посади керівників шкіл, лікарень, будинків культури та ін., звільняти їх, переводити на інші посади.

Повчальним є досвід сусідньої Польщі, де глибоку реформу освіти було здійснено два десятиліття тому. Органам місцевого самоврядування – гмінам – передали у власність загальноосвітні школи разом із повноваженнями управління ними. Також забезпечивши їх виконання державною субвенцією. Далеко не всі ці заклади підпорядковуються по вертикалі Міністерству освіти. Частина з них утримується та керується самими гмінами. По суті, батьки дітей вирішують, хто буде директором школи, хто вчителюватиме, хто постачатиме харчування, чи отримуватимуть вчителі надбавки до зарплат та які.

Варто зазначити, що польська модель середньої освіти (початкова школа – гімназія – загальноосвітній чи професійний ліцей) викликає багато застережень у самій Польщі, але на думку фахівців, саме перехід до такої

системи і створення для цих освітніх рівнів окремих навчальних закладів дав змогу Польщі різко підвищити показники країни в Міжнародному рейтингу якості шкільної освіти PISA. За роки реформи Польща за показником якості середньої освіти вийшла на 7-ме місце з понад 70 у рейтингу «Міжнародної програми оцінки освітніх досягнень учнів».

Отже, українські уряд і парламент дали старт реформі місцевого самоврядування і територіальної організації влади, проте не поспішають вносити зміни до згаданих законів. Утім, навіть чинна редакція Конституції України (ст. 143) передбачає, що «органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади». За словами директора офісу реформ у Тернопільській області В. Литвинчука, «якщо ми хочемо, аби влада була ефективною, а місцева демократія була максимально розвинутою, то у нас є лише один шлях – передати максимальну кількість повноважень, які є сьогодні у міністерств і територіальних підрозділів центральної влади, на найближчий до людей рівень – рівень територіальних громад, під їхню відповідальність, наділивши при цьому відповідними ресурсами» ([http://gazeta.dt.ua/economics\\_of\\_regions/ob-yednani-gromadi-rozdvoynya-sutnosti-.html](http://gazeta.dt.ua/economics_of_regions/ob-yednani-gromadi-rozdvoynya-sutnosti-.html)).

Неоднозначні оцінки експертів і професійних освітянських спільнот спричинила також ініціатива Кабінету Міністрів щодо створення мережі регіональних опорних шкіл. Зокрема, у заяві експертів ініціативи Реанімаційного пакету реформ «Освіта» наголошується на тому, що уряд, передбачаючи перетворення цих шкіл на «точки прориву» в українській освіті, не надав громадськості відповідних прогнозів і розрахунків. «Ми наполягаємо на необхідності громадського обговорення мети, завдань і концепції цього проекту та необхідності його узгодження з новим Законом України “Про освіту”, проект якого ще перебуває на доопрацюванні до повторного першого читання», – заявляють експерти (<http://rpr.org.ua/news/zayava-ekspertiv-initsiatyvy-rpr-osvita/>).

Враховуючи негативний досвід припинення фінансування загальнодержавних програм «100 відсотків» (Державна цільова програма впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій на період до 2015 року. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України 13 квітня 2011 р. Дію Програми достроково припинено Постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2014) та «Відкритий світ» (Національний проект «Відкритий світ» передбачав створення інформаційно-комунікаційної освітньої мережі національного рівня шляхом безкоштовного постачання в школи сучасного обладнання та запуску єдиного освітнього інтернет-порталу для вчителів, школярів і батьків школярів), а також фактичну відсутність моніторингу, звітності та аналізу результатів цих проектів, експерти РПР «Освіта» виступають за запровадження мораторію на створення мережі «опорних» шкіл. «Існує ризик, що у 2016 р. фінансування буде надане, а продовження експерименту щодо створення мережі “опорних” шкіл у майбутньому не



відбудеться. Також є сумніви відповідно до запланованого фінансування масштабу проекту. Згідно з Постановою КМУ № 6 від 14 січня 2015 р., освітня субвенція може бути спрямована на здійснення заходів з оптимізації мережі навчальних закладів і на капітальні видатки, в тому числі і на “оновлення навчальної та матеріально-технічної бази загальноосвітніх навчальних закладів, які оптимізовані/об’єднані/реорганізовані або які повністю укомплектовані і до яких будуть довозитися учні загальноосвітніх навчальних закладів”. Тому існує ймовірність, що урядова ініціатива спрямована не стільки на підвищення якості освіти, скільки на “оптимізацію” шкільної мережі, знищення сільських і малокомплектних шкіл без оприлюднення оцінок можливих наслідків і ризиків проведення такої державної політики», – припускають експерти.

На їхню думку, проект створення опорних шкіл потребує доопрацювання з питань:

- визначення принципів і процедур відбору, територіального розташування та особливостей фінансування «опорних» шкіл;
- забезпечення права на якісну освіту для представників усіх соціальних груп;
- забезпечення прозорості процедур призначення директорів «опорних» шкіл;
- визначення повноважень директорів «опорних» шкіл та їхніх філій;
- реалізації принципів громадсько-державного партнерства та контролю в освіті;
- сприяння поверненню довіри до державної політики у сфері освіти в цілому.

Крім того, доцільність створення мережі опорних шкіл і використання бюджетних коштів на подібні урядові ініціативи має бути доведена через результати громадського обговорення і локальних експериментів, які потребують підготовки та узгодження із загальними напрямками реформи з децентралізації. Експерти РПП «Освіта» вважають, що право ініціювання подібних проектів повинно бути передано на рівень територіальних громад, тому пропонують:

- запровадити мораторій на регіональні освітні проекти до ухвалення Закону України «Про освіту»;
- провести широку суспільну дискусію щодо доцільності створення опорних шкіл;
- запровадити прозорі та зрозумілі процедури залучення інвестицій для освітніх проектів.

За словами ж старшого наукового співробітника Інституту математики НАН І. Єгорченко, за кордоном від ідеї освітніх округів та опорних шкіл поступово відмовляються. «Я досліджувала міжнародний досвід таких кущових шкіл, років п’ять тому було багато публікацій у США про хаб-школи. Зараз таких закладів нема, ця ідея, наскільки я розумію, відпала, – розповіла І. Єгорченко. – У нас хочуть зробити “мажорні” школи, де за державні кошти створюють гарні умови для спеціально відібраних дітей. Треба

обирати простіші та дешевші способи покращення системи освіти».

Серед учителів поширена думка, що запропонована оптимізація знищить малокомплектні школи, натомість до опорного закладу доведеться добиратись хіба літаком. За словами голови Чернівецької обласної профспілки працівників освіти і науки В. Дудчака, ніхто з учителів не сприймає ідею створення опорних шкіл з великим захопленням. «Адже, наприклад, в опорній школі повинні викладати кращі вчителі. Зрозуміло, частково доведеться змінити персонал. З однієї школи працівника можуть “перекинути” до іншої, когось звільнять, хтось піде за власним бажанням. Потрібно це враховувати. Та поки що це все балачки. Конкретики немає, хоча планують відкрити їх до 1 вересня. До того часу треба видати накази про утворення шкіл, попереджувати людей, якщо їх будуть звільнювати. Та й умови треба зробити відповідні, під’їзд до шкіл. Не можуть же дитину везти автобусом на інший кінець району. А ось що із харчуванням буде у таких опорних школах? Багато непродуманого є. Ми не знаємо, як має бути. Років 10 тому школи реорганізовували, була вся документація, плани. Опорні школи тоді створювали добровільно за рішенням громади та влади. Але через брак грошей це призупинилося. Нині все відбувається примусово», – вважає В. Дудчак ([http://vidido.ua/index.php/pogliad/article/stvorennja\\_opornih\\_shkil\\_neodminno\\_sprichinit\\_zvil\\_nennja\\_vchiteliv/](http://vidido.ua/index.php/pogliad/article/stvorennja_opornih_shkil_neodminno_sprichinit_zvil_nennja_vchiteliv/)).

На думку освітян та експертів Дніпропетровщини, створення опорних шкіл не потрібно обмежувати кількісними показниками наповнюваності в класах, оскільки цей показник може бути різним залежно від регіону ([http://sqrtmath.blogspot.com/p/blog-page\\_42.html](http://sqrtmath.blogspot.com/p/blog-page_42.html)).

Тим часом, за інформацією ЗМІ, проект опорних шкіл гальмує через опір батьків. За урядовою програмою, до наступного навчального року повинні створити близько сотні таких закладів, ідеться в сюжеті ТСН. Однак усе це реально, тільки якщо батьки дітей із маленьких шкіл погодяться на реорганізацію. Бо справа ця – добровільна. Батьки ж по селах здебільшого змін не хочуть. Вони бояться, що дітям доведеться далеко їздити. Кажуть, шкільні автобуси їздять рідко – здебільшого стоять поламані. А діти в підсумку залишаться взагалі без освіти. Поки що на всю країну визначено лише чотири опорні школи, а час на їхнє формування спливає у кінці квітня (<https://tsn.ua/ukrayina/selyani-provaluyut-perspektivniy-osvitniy-proekt-opornih-shkil-619919.html>).

Отже, запровадження децентралізованої системи освіти в Україні нині перебуває на етапі вивчення світового досвіду, формування відповідної законодавчої бази, розробки та погодження з громадськістю української моделі децентралізації освіти. Враховуючи те, що освіта – це великий сектор публічних послуг, який має багато під-секторів, таких як дошкільна освіта, початкова освіта, середня освіта, професійно-технічна освіта, позашкільна освіта, в якому зайнято багато тисяч висококваліфікованих кадрів, зокрема вчителів і директорів шкіл, до якого причетні мільйони батьків учнів на різних рівнях освіти, багато професійних асоціацій та на який витрачається велика частка бюджетних коштів України, реформування цієї галузі потребує

гармонізації інтересів цих різних груп зацікавлених сторін. Тому очевидною є необхідність відкритого громадського та експертного обговорення всіх пов'язаних з децентралізацією освіти проблем. Ці складні питання мають обговорюватися з усіма зацікавленими сторонами в сфері освіти з метою погодження такої моделі освіти, яка буде найбільш ефективною в українських умовах, а також її впровадження в рамках майбутніх реформ.

## **ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА**

*Голова Верховної Ради України В. Гройсман провів зустріч з послами країн «великої сімки».* Сторони обговорили питання забезпечення ядерної безпеки в Україні, а також нинішню політичну ситуацію та перебіг здійснення реформ у країні.

Спікер парламенту висловив переконання, що ядерна безпека має залишатися серед пріоритетів діяльності української влади.

Говорячи про необхідність забезпечення ядерної безпеки України та її приведення у відповідність до світових стандартів, послы країн «великої сімки» наголосили на необхідності ухвалення законопроектів, що дадуть змогу подолати небажані наслідки дерегуляції у сфері ядерної безпеки, зокрема проекту закону № 2360а «Про внесення змін до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» щодо ліцензування діяльності у сфері використання ядерної енергії» та проекту закону № 2290а «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державного нагляду у сфері використання ядерної енергії».

У цьому контексті В. Гройсман повідомив, що вже дав доручення керівництву Комітету Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки та Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва прискорити роботу над опрацюванням цих законопроектів.

Спікер парламенту поінформував учасників обговорення, що наступні два тижні є пленарними. «Вважаю, що український парламент, розуміючи важливість порушеного питання, буде налаштований на розгляд відповідних законопроектів», – заявив він.

Голова Верховної Ради також зауважив, що, незважаючи на складну політичну ситуацію у країні, парламент минулого пленарного тижня засвідчив свою здатність приймати необхідні рішення. «Маю надію, що ця тенденція залишиться і у прийдешні тижні, – зазначив він. – Альтернативи реформам в Україні немає, і це є абсолютно очевидно».

У свою чергу посол США в Україні Д. Паятт зазначив, що Україну високо цінують у світі через унікальний історичний досвід подолання Чорнобильської катастрофи та за високий технічний рівень фахівців, які працюють у сфері ядерної безпеки. «Крім Франції, немає у Європі більш важливої країни з точки зору ядерної енергії», – зазначив Д. Паятт. Боротьба

з бюрократією у цій сфері дасть можливість Україні продовжити шлях реформування у відповідності до європейських практик, додав він.

Посли країн «великої сімки» також засвідчили готовність продовжувати підтримку здійсненню реформ в Україні (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

*Голова Верховної Ради обговорив з доповідачами ПАРЄ М. Бек і К. Зеленковою ситуацію на Донбасі та стан виконання мінських домовленостей.*

Голова Верховної Ради України В. Гройсман у вівторок, 5 квітня, провів зустріч з доповідачем Комітету ПАРЄ з юридичних питань і прав людини М. Бек і доповідачем Комітету ПАРЄ з політичних питань і демократії К. Зеленковою. Сторони обговорили ситуацію на Донбасі, стан виконання мінських домовленостей і нинішню політичну ситуацію в Україні.

Голова Верховної Ради поінформував, що ситуація на Донбасі залишається складною, незважаючи на оголошений «режим тиші». Зокрема, з початку 2016 р., порівняно з груднем минулого року, значно зросла кількість обстрілів українських військових, зазначив В. Гройсман.

Спікер парламенту наголосив, що Україна віддана виконанню мінських домовленостей. Так, Верховна Рада ухвалила ряд необхідних законодавчих рішень. Водночас «з боку Росії немає рішучості щодо виконання мінських угод» і взятих на себе зобов'язань, зауважив В. Гройсман. «Наше завдання – домагатися виконання мінських угод і виводу російських сил та підтримуваних нею бойовиків за межі території України», – наголосив Голова Верховної Ради.

Він також зазначив, що вибори на Донбасі мають бути демократичними та вільними й повинні відбутися лише за українським законодавством після виводу Росією військ. «Беззаперечно, треба підвищити роль ОБСЄ у цьому процесі, відновити контроль над кордоном, провести демократичні місцеві вибори. Ми усі це підтримуємо. Але ми не можемо проводити вибори під обстрілами, без дотримання українського законодавства, у присутності російських озброєних військ і їхніх прибічників, і без участі українських політичних партій», – наголосив В. Гройсман.

Голова Верховної Ради нагадав, що нещодавно в Росії оголосили вирок українській льотчиці, народному депутату Н. Савченко. «Ми бачимо, що усі ці звинувачення, вирокі – усе, все що зроблено російським режимом проти Надії, доведено до абсурду. Нам потрібно об'єднатися і далі тиснути на Кремль, щоби Н. Савченко повернулася додому», – висловив переконання В. Гройсман.

Він також підкреслив, що, незважаючи на складну політичну ситуацію в країні, парламент демонструє здатність приймати рішення. «Маючи виклики як усередині, так і зовні, робимо все для того, щоби шляхом дипломатичних перемовин врегулювати політичну кризу і продовжити реформи в Україні та нашу європейську інтеграцію», – зазначив В. Гройсман.

У свою чергу доповідачі комітетів ПАРЄ М. Бек і К. Зеленкова зазначили, що Україна має продовжувати в подальшому виконання мінських домовленостей і засвідчити готовність ухвалення необхідних рішень після виконання своїх зобов'язань Російською Федерацією (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 5.04*).

\*\*\*

***Ю. Тимошенко заявила о переходе в оппозицию.***

Лидер фракции «Батьківщина» в Верховной Раде Украины Ю. Тимошенко заявила о выходе ее политсилы из переговорного процесса о создании новой коалиции и о переходе ее политической силы в оппозицию (<http://korrespondent.net/ukraine/3663243-tymoshenko-zaiavyla-o-perekhode-v-oppozytsyui>).

«Сегодня я могу сказать консолидированное решение нашей политической силы. Мы приняли решение, что мы исходим из бесперспективного переговорного процесса о создании новой коалиции. Мы переходим в демократическую, проевропейскую оппозицию», – заявила Ю. Тимошенко во вторник, 5 апреля, во Львове после проведения партийной конференции, сообщает пресс-служба политсилы.

Лидер фракции также отметила, что ее команда в парламенте будет и в дальнейшем поддерживать нужные для государства законодательные инициативы. «Если в парламенте будут рождаться законопроекты, которые реально нужны стране, которые могут помочь людям в это сложное время, наша команда в парламенте будет голосовать за то, что мы считаем правильным и нужным», – добавила она.

Ю. Тимошенко подчеркнула, что переход в оппозицию является единственным правильным решением в нынешних социальных и экономических условиях. «Иначе мы можем как демократическая сила быть ширмой, прикрытием к этому безобразию, которое делается за кулисами», – сказала лидер «Батьківщини».

Напомним, ранее президент П. Порошенко выразил уверенность, что выход Украины из политического кризиса путем формирования новой коалиции состоится в самое ближайшее время (*Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 5.04*).

\*\*\*

***Делегация Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування під час візиту до Республіки Польща провела ряд зустрічей.***

Зокрема, члени делегації зустрілися із заступником державного секретаря Міністерства внутрішніх справ та Адміністрації Республіки Польща С. Хвалеком і представниками департаменту місцевого самоврядування.

С. Хвалек привітав членів комітету, відзначивши важливість налагодження співпраці у сфері місцевого самоврядування і висловивши

сподівання, що Україна, впроваджуючи реформу місцевого самоврядування, не лише використає позитивний досвід польських реформ, а й врахує всі складнощі їх впровадження.

Голова комітету С. Власенко запевнив, що парламентський комітет у своїй діяльності використає кращі здобутки, які були реалізовані на кожному етапі реформи децентралізації влади в Польщі та врахує їх у своїй законотворчій роботі.

Народні депутати України, члени комітету висловили особливу зацікавленість в інформації порівняльного характеру щодо кількості адміністративно-територіальних одиниць, які існували до реформи децентралізації влади та після її впровадження у 1990-х роках, повноважень органів місцевого самоврядування, механізмів і підстав для запровадження контролю за їхньою діяльністю, доцільності та ефективності функціонування триступеневої системи місцевого самоврядування в Республіці Польща.

Для учасників делегації було проведено презентацію щодо функціонування органів публічної адміністрації та нагляду за органами місцевого самоврядування в Польщі.

Відбулися також зустрічі з радником президента Республіки Польща У. Дорошевською, заступником директора Бюро з міжнародних справ канцелярії президента Республіки Польща М. Пшидачем і експертом бюро А. Гурскою. Учасники зустрічі обговорили питання виконання усіма сторонами конфлікту на Сході України мінських домовленостей, зауваживши на необхідності безумовного дотримання досягнутого консенсусу. Предметом обговорення також стали окремі аспекти надання історичної та політичної оцінки Волинській трагедії та пошук компромісів на міжпарламентському рівні стосовно відповідної проблеми. Представники польської та української сторін також торкнулися чутливої для України теми – звільнення Н. Савченко (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 6.04*).

\*\*\*

***Комітет з питань запобігання і протидії корупції розглянув 105 проектів законодавчих актів і ухвалив рішення щодо їх відповідності вимогам антикорупційного законодавства. Вісім з них прийняті із зауваженнями.***

Під час проведення засідання комітету члени комітету, заслухавши та обговоривши інформацію голови комітету Є. Соболева про визначення кандидатур народних депутатів України, членів комітету для включення до складу робочої групи Міністерства юстиції України з метою розроблення проекту нової Інструкції про порядок проведення перевірки достовірності відомостей щодо наявності майна (майнових прав) і відповідності вартості майна (майнових прав), вказаного (вказаних) у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, поданою особою, щодо якої здійснюється перевірка, передбачена Законом України «Про очищення влади», вирішили включити до складу вказаної робочої групи Міністерства

юстиції України народного депутата України, голову підкомітету з питань контролю за дотриманням законодавства у сфері запобігання і протидії корупції органами державної влади та місцевого самоврядування Ю. Дерев'янка й народного депутата України, члена комітету В. Кривохатська.

Також члени комітету вирішили звернутися з листом до Голови Верховної Ради України В. Гройсмана щодо надання записів камер відеоспостереження (крім відеоматеріалів телеканалу «Рада») пленарного засідання за 11 листопада 2015 р. для встановлення факту й обставин зникнення на робочому місці народного депутата України Є. Соболева підписних листів за звільнення Генерального прокурора України В. Шокіна (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 6.04*).

\*\*\*

***Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти законопроекти щодо вдосконалення положень Закону України «Про Національну поліцію».***

Члени комітету розглянули проекти законів «Про внесення зміни до статті 15 Закону України “Про Національну поліцію” (щодо відповідності до статті 21 Закону України “Про центральні органи виконавчої влади”)» № 3863 і «Про внесення змін до ст. 23 Закону України “Про Національну поліцію” (щодо уточнення деяких положень)» № 4294.

Під час засідання необхідність прийняття законопроекту № 3863 обґрунтовувалася тим, що відповідно до ч. 2 ст. 21 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» територіальні органи центрального органу виконавчої влади можуть утворюватися, зокрема, як міжрегіональні (повноваження яких поширюються на декілька адміністративно-територіальних одиниць) територіальні органи. Водночас ч. 1 ст. 15 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено утворення територіальних органів поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах, районах у містах як юридичних осіб публічного права в межах граничної чисельності поліції і коштів, визначених на її утримання. У цьому зв'язку зазначена норма Закону України «Про Національну поліцію» потребує узгодження з положеннями ч. 2 ст. 21 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади».

Законопроектом пропонується викласти ч. 1 ст. 15 Закону України «Про Національну поліцію» в новій редакції, зазначивши, що «територіальні органи поліції утворюються як юридичні особи публічного права в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах, районах у містах і як міжрегіональні (повноваження яких поширюються на декілька адміністративно-територіальних одиниць) територіальні органи в межах граничної чисельності поліції і коштів, визначених на її утримання».

За результатами обговорення комітет рекомендує Верховній Раді

прийняти законопроект за основу.

Члени комітету також розглянули проект закону «Про внесення змін до ст. 23 Закону України “Про Національну поліцію” (щодо уточнення деяких положень)» № 4294.

Метою документа є забезпечення можливості практичної реалізації оперативними підрозділами Національної поліції повноважень, закріплених нормами Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Законопроектом для цього пропонується доповнити ч. 1 ст. 23 Закону України «Про національну поліцію» новим п. 26, у якому до основних повноважень Національної поліції віднести «здійснення оперативно-розшукової діяльності відповідно до Закону».

Комітет рекомендує Верховній Раді прийняти законопроект у першому читанні за основу та в цілому (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

*У Комітеті з питань національної безпеки і оборони відбулося засідання робочої групи з питань законодавчого врегулювання створення і виробництва озброєння, військової та спеціальної техніки.*

У роботі групи взяли участь заступник голови комітету Ю. Мамчур і член комітету Д. Тимчук, представники Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки, Міністерства оборони, Міністерства юстиції, Міністерства внутрішніх справ, Державного концерну «Укроборонпром».

Під час засідання робочої групи, зокрема, обговорювалося питання визначення окремих термінів (понять) у сфері озброєння, військової та спеціальної техніки.

Учасники засідання зауважували на необхідності застосування методологічних підходів до визначень, які мають певні недоліки, та їх законодавче закріплення. Зокрема, ідеться про визначення термінів «зброя військового призначення», «військова техніка», «спеціальна техніка».

Під час обговорення зверталася увага на те, що із сукупності всіх можливих «виробів військового призначення» випав ряд виробів, які також є «виробами», що можуть мати саме «військовий» і «спеціальний» характер застосування, проте не можуть вважатися «технічними» засобами, такі як «програмний виріб», «матеріал».

Учасники засідання звернули увагу й на те, що певні неоднозначності при віднесенні конкретного «виробу» (предмета, об'єкта, продукції тощо) саме до категорії «виробів військового призначення» виникатимуть і для таких «виробів», як «інформаційна (автоматизована) система», «телекомунікаційна система», «інформаційно-телекомунікаційна система», «комплексна система захисту інформації».

Члени робочої групи також зауважили, що є певні суперечності щодо однозначності віднесення інших окремих виробів саме до категорії «виробів військового призначення», зокрема до «військової техніки», а також узгодження між собою термінів «озброєння» і «військова техніка».



Члени робочої групи наголосили на необхідності найшвидшого прийняття закону «Про оборонне замовлення» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***У Комітеті з питань національної безпеки і оборони відбулася робоча нарада щодо обговорення законодавчого врегулювання питання конфіскації окремих активів без винесення вироку суду.***

У Комітеті з питань національної безпеки і оборони 6 квітня 2016 р. відбулася робоча нарада щодо відповідності європейським стандартам норм законопроекту № 4057 від 15.02.2016 р. «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей звернення в дохід держави грошових коштів, валютних цінностей, державних облігацій України, казначейських зобов'язань України, дорогоцінних металів та/або каміння, інших цінностей та доходів від них до ухвалення вироку суду».

Представниками офісу Ради Європи в Україні О. Литвиненко та О. Дубинською було надано офіційний експертний висновок Ради Європи щодо законопроекту № 4057 від 15.02.2016 р., а також зауважено, що протягом кількох днів буде офіційно оприлюднено й надано авторам законопроекту його український переклад.

Учасники робочої наради зазначили про необхідність доопрацювання законопроекту № 4057 від 15.02.2016 р. з метою гармонізації його положень зі стандартами і процедурами Європейського Союзу, які врегульовують питання конфіскації активів до винесення вироку суду. При цьому більшість учасників наради погодилися з необхідністю запровадження відповідного інституту конфіскації в українське правове поле з огляду на те, що це відповідає сучасним тенденціям удосконалення законодавства європейських держав щодо перенесення спрямованості кримінального переслідування з особи на майно.

Також під час засідання було зазначено, що протягом наступних п'яти днів відбудуться зустрічі із фахівцями офісу Ради Європи в Україні, під час яких буде детально обговорено механізм імплементації інституту конфіскації в українське законодавство з урахуванням європейського досвіду його застосування, у тому числі будуть напрацьовані поправки до законопроекту № 4057.

Учасники робочої наради погодилися з необхідністю створення дієвих механізмів повернення окремих активів і доходів від них, здобутих у зв'язку із вчиненням корупційних правопорушень (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*). – 2016. – 6.04).

## ВИКОНАВЧА ВЛАДА

*Коментар Президента України з приводу попередніх результатів референдуму у Нідерландах щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.*

Хотів би всім нагадати, що справжня мета організаторів референдуму – це не є Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Це є атака на єдність Європи, атака на поширення європейських цінностей. Про це також свідчить та дискусія, яка була розгорнута напередодні референдуму.

Я дякую кожному, хто проголосував "за", а це сотні тисяч прихильників України. Я дякую всім, хто брав участь у популяризації України в Голландії, а це є і політики, і волонтери, і зірки спорту та культури.

Водночас хочу наголосити, що цей референдум, згідно з Конституцією і законодавством Нідерландів, має виключно консультативний характер. Отже, тепер слово за урядом, парламентом, політикумом Голландії.

Впевнений, що стратегічно ця подія не є перешкодою на шляху України до Європи. Хочу відповідально заявити, що, незважаючи на це, Україна продовжить втілювати в життя Угоду про асоціацію, забезпечить створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі з Євросоюзом, оскільки це – шлях до модернізації Української держави і зміцнення її незалежності.

Наголошую – ми не звернемо зі шляху євроінтеграції. Україну, як і свободу, не спинити *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 7.04).*

\*\*\*

*Президент України П. Порошенко, перебуваючи з офіційним візитом у Японії, провів телефонну розмову з президентом Азербайджанської Республіки І. Алієвим.*

Глави держав висловили занепокоєння останньою ескалацією ситуації в Нагірнокарабаському регіоні.

Обидва лідери наголосили на важливості мирного врегулювання ситуації на основі принципів міжнародного права. П. Порошенко та І. Алієв скоординували дії щодо врегулювання нагірнокарабаського конфлікту в рамках міжнародних організацій.

Президент запевнив у незмінності позиції України щодо підтримки суверенітету й територіальної цілісності Азербайджану в межах міжнародно визнаних кордонів.

Глави держав також обговорили питання зміцнення двостороннього партнерства, у тому числі проведення Ради глав держав у Баку *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 5.04).*

\*\*\*

*6 квітня Прем'єр-міністр А. Яценюк прийняв депутатів бундестагу –*

**зовнішньополітичного речника фракції ХДС/ХСС Ю. Гардта й голову парламентської Комісії з питань використання бундесверу за кордоном, колишнього міністра оборони Німеччини Ф. Рюе.**

А. Яценюк подякував членам німецького парламенту за незмінну підтримку суверенітету, територіальної цілісності та безпеки України, а також за надання фінансової, технічної й гуманітарної допомоги нашій державі.

Депутати бундестагу високо оцінили внесок А. Яценюка у процес політичної стабілізації в Україні та економічного відновлення.

Під час розмови йшлося про плани співпраці двох держав, зокрема в торговельній та інвестиційній сферах.

Співрозмовники також обговорили політичну ситуацію в Україні й актуальні регіональні та міжнародні проблеми (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 6.04*).

\*\*\*

**5 квітня Прем'єр-міністр України А. Яценюк зустрівся з прем'єр-міністром (великим канцлером) Мальтійського ордену А. фон Безелазером, який уперше перебуває в Україні з робочим візитом.**

«Україна глибоко цінує високу гуманітарну місію, яку втілює Мальтійський орден в багатьох державах світу. З особливою вдячністю ставимося до підтримки, яку відчували українці під час Революції гідності. Винятково важливою є нині відчутна гуманітарна поміч з боку представників ордену для наших громадян, які змушені були залишити рідні місця внаслідок російської агресії», – підкреслив А. Яценюк.

А. фон Безелазер, який прибув в Україну для відзначення плідної співпраці обох сторін упродовж понад 20 років, запевнив главу українського уряду в готовності й надалі надавати сприяння нашим громадянам з широкого кола гуманітарних потреб: «Наша роль у світі – це насамперед гуманітарна дипломатія, Україна може розраховувати на нашу підтримку та допомогу».

Під час бесіди співрозмовники обговорили комплекс питань подальшої співпраці, актуальні проекти і плани стосовно розвитку договірно-правової основи відносин.

Як відомо, Мальтійський орден (Суверенний військовий орден госпітальєрів Святого Іоанна Єрусалимського, Родосу і Мальти) є одним з найдавніших католицьких орденів. Орден також є суб'єктом міжнародного права, має власну Конституцію, громадянство, державні інституції. Орден має дипломатичні відносини з понад 100 державами світу. Офіційні відносини з обміном послами між Україною та Мальтійським орденом було встановлено 9 лютого 2008 р. (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.04*).

\*\*\*

**Уряд України виділяє 300 млн грн з державного бюджету на**

**здешевлення процентної ставки для малих і середніх сільськогосподарських підприємств.** На цьому наголосив Прем'єр-міністр України А. Яценюк на засіданні уряду в середу, 6 квітня.

Міністр аграрної політики і продовольства України О. Павленко підкреслив, що це дасть змогу сільгоспвиробникам, як і минулого року, залучити 7,8 млрд грн кредитів у рамках державної програми з компенсації відсотків по кредитах.

Відповідаючи на запитання глави уряду, О. Павленко повідомив, що питання розподілу коштів повністю децентралізоване й рішення приймається на рівні областей (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 5.04*).

\*\*\*

**Прем'єр-міністр України А. Яценюк наголосив, що парламент повинен ухвалити законодавство про прозору приватизацію.** «Цього потребує сьогодні українська економіка та українські громадяни – інвестицій, нових робочих місць, реальної боротьби з корупцією в державному секторі та позбавлення державного сектору будь-яких політичних впливів. Щоб не розмінювалися потім при голосуваннях і не торгували об'єктами державної власності», – підкреслив глава уряду на засіданні Кабміну в середу, 6 квітня.

«Ми залишаємо стратегічні об'єкти в державній власності. Мова про їх приватизацію не йде. Усе інше ми пропонуємо продати на прозорому аукціоні», – наголосив А. Яценюк.

Керівники підприємств, які залишаються в державній власності, обиратимуться на прозорих конкурсах. Шість керівників держкомпаній уже призначені через конкурс. Як повідомила заступник міністра економічного розвитку та торгівлі України Ю. Ковалів, тривають співбесіди на посади ще шести керівників підприємств і призначення очікуються протягом двох тижнів.

А. Яценюк наголосив, що парламент уже півтора року не підтримує рішення щодо проведення прозорої приватизації. Він нагадав, що законодавство про приватизацію 12 разів було винесено до парламентської зали «і тільки фактично під тиском був проголосований один із законів»: «Чому не приймається законодавство про приватизацію? Тому що компанія, яка залишається в державній власності, в управлінні відповідних центральних органів виконавчої влади і під впливом політичних сил, залишається джерелом доходів не державного бюджету, а політичних кланів і політичної корупції».

Глава уряду наголосив, що сьогодні тривають спроби вкотре зупинити приватизацію Одеського припортового заводу, «тому що далі хочуть там “сидіти” або приватизувати за копійки».

«Супротив, який зараз іде проти рішень Кабінету Міністрів про призначення на конкурсах нових директорів, незалежних спостережних рад, проведення прозорої та публічної звітності, аудиторської перевірки всіх компаній, є свідченням того, що політичної волі в парламенту побороти

корупцію в державному секторі немає. Але в уряді є ця політична воля».

А. Яценюк підкреслив, що НАК «Нафтогаз» є нині «найбільш прозорою енергетичною компанією в країні без газових олігархів»: «Основні державні компанії, які отримали збиток у 2014 р. близько 7,5 млрд грн, у минулому році показали прибутки 2,5 млрд – покращили фінансовий результат на 10 млрд грн. Іде жорстка боротьба за вплив на державні активи. Позиція уряду є незмінною: керівників держкомпаній ми міняємо, приватизацію будемо проводити прозоро» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 6.04*).

\*\*\*

*На засіданні уряду в середу, 6 квітня, Прем'єр-міністр України А. Яценюк доручив міністру юстиції України П. Петренку направити до Вищої кваліфікаційної комісії суддів матеріали щодо судових рішень, які виключно з корпоративних і бізнес-інтересів блокують проведення конкурсів на посади керівників державних підприємств.*

А. Яценюк наголосив, що триває «системна рейдерська робота» зі зриву конкурсів на посади керівників державних підприємств: «З одного боку, не дають у парламенті проголосувати закони, з іншого – через суди зупиняють конкурси. Судова система приймає, м'яко кажучи, неадекватні рішення. Фактично Кабінету Міністрів України зв'язують руки через рішення, де написано “іменем України”, але мені здається, що це “проти України”».

Механізм захисту від цього, підкреслив глава уряду, – термінове ухвалення змін до Конституції та нових законів про статус суддів і судоустрой: «Завершення судової реформи і політична воля парламенту на прийняття відповідних змін».

А. Яценюк наголосив на необхідності боротися з такими рішеннями судів через Вищу кваліфікаційну комісію суддів та Вищу раду юстиції: «Щодо кожного факту, де йде зупинка рішень Кабінету Міністрів України виключно з корпоративних і бізнес-інтересів, – подавати матеріали на звільнення судді».

Глава уряду звернувся до міністра юстиції України П. Петренка найактивніше підключитися до цього процесу: «Збирайте всі судові рішення. Міністерству юстиції – на узагальнення і відправляємо ВККС» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 6.04*).

\*\*\*

*З 1 травня заплановано перший у цьому році етап підвищення соціальних стандартів на 6 %. «Загалом за рік ми підвищуємо соцстандарти на 12 %, що компенсує ріст цін і тарифів, прогнозований на 2016 р.», – наголосив Прем'єр-міністр України А. Яценюк на засіданні уряду в середу, 6 квітня.*

Загалом з 1 травня підвищені соцстандарты отримають 10 млн громадян – 3,5 млн працівників бюджетної сфери та 6,5 млн пенсіонерів.

Крім того, уряд збільшує на 10 % посадові оклади працівників

I–III тарифних розрядів єдиної тарифної сітки.

Також, як повідомив міністр соціальної політики України П. Розенко, загалом близько 14 млн громадян отримують соціальні допомоги.

Міністр соціальної політики наголосив, що постанова Кабінету Міністрів чітко вказує, що керівникам закладів бюджетної сфери не потрібно чекати відомчих наказів для підвищення виплат: «Вони мають забезпечити підвищення заробітних плат своїм працівникам, внісши зміни до штатного розпису своїми наказами» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 6.04*).

\*\*\*

*«Уряд офіційно звертається до власників усіх підприємств, у першу чергу до профспілок, які повинні захищати права і свободи працівників: ми дали інструмент, ми взяли на себе дуже великі витрати державного бюджету, коли вдвічі зменшили податок на заробітну плату. Зараз ми очікуємо конкретних рішень від суб'єктів підприємницької діяльності щодо збільшення рівня заробітних плат на підприємствах».* Про це зазначив Прем'єр-міністр України А. Яценюк на засіданні уряду в середу, 6 квітня.

А. Яценюк нагадав, що уряд майже вдвічі знизив податок на заробітну плату: «Це істотно змінило фінансовий стан підприємств, у них стало більше грошей, що мало безпосередньо вплинути на всіх працівників цих підприємств – щоби їм підвищили заробітну платню».

Глава уряду наголосив на необхідності проаналізувати рівень зростання фонду оплати праці за I квартал цього року та підбити перші підсумки економічної ефективності зменшення єдиного соціального внеску вдвічі.

Держава взяла на себе фінансування Пенсійного фонду розміром 144 млрд грн, підкреслив він: «Я хочу побачити, як ростуть заробітні платні в реальному секторі економіки завдяки тому, що ми зменшили основний податок на зарплату. Ми свій крок зробили, зараз я хочу побачити крок від бізнесу. Зараз необхідно, щоб люди і підприємства відчули результативність і ефективність прийняття такого складного, непростого, але правильного рішення по зменшенню вдвічі єдиного соціального внеску» (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 6.04*).

\*\*\*

*Прем'єр-міністр України А. Яценюк доручив Міністерству економічного розвитку і торгівлі України та торговому представнику України опрацювати механізм заборони придбання нафтопродуктів у Росії.* Про це він заявив на засіданні уряду в середу, 6 квітня.

«Прошу опрацювати механізм заборони придбання нафтопродуктів з країни-агресора, ким є Російська Федерація», – наголосив він.

Глава уряду доручив підготувати відповідне рішення до позачергового засідання Кабінету Міністрів 8 квітня (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 6.04*).

\*\*\*

**Прем'єр-міністр України А. Яценюк доручив Міністерству фінансів України, Міністерству економічного розвитку і торгівлі України та Державній фіскальній службі України підготувати проект закону щодо скасування імпортного ввізного мита на автомобілі, які були у вжитку.** Про це йшлося на засіданні уряду в середу, 6 квітня.

Глава уряду наголосив, що відповідне рішення повинно поширюватися на всі вживані автомобілі, крім авто походженням з Російської Федерації. «Це буде правильний крок для того, щоби зняти навантаження на громадян, в тому числі збільшити можливості придбавати автомобілі», – зазначив він.

Відповідний законопроект, наголосив Прем'єр-міністр, має бути винесений на позачергове засідання уряду 8 квітня для подальшого направлення до Верховної Ради України (**Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 6.04**).

\*\*\*

**Виконання завдань щодо реформування Міністерства оборони потребує першочергового прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на вдосконалення законодавства та забезпечення реалізації реформ.** Про це 6 квітня повідомив голова підкомітету реформ Міноборони та Збройних сил України, заступник міністра оборони України, керівник апарату генерал-лейтенант О. Дублян під час брифінгу в Міністерстві оборони.

О. Дублян поінформував учасників заходу про реформи в оборонному відомстві, зокрема за напрямками кадрового та юридичного забезпечення, і навів основні програмні й доктринальні документи, які чітко окреслюють напрями розвитку військового законодавства.

Також голова підкомітету реформ розповів журналістам про основні проекти нормативно-правових актів, необхідних для забезпечення діяльності Міністерства оборони. Ці документи стосуються питань розвитку сектору безпеки й оборони, основ застосування Збройних сил та інших військових формувань під час оборони держави, а також державних програм розвитку Збройних сил, розвитку озброєння та військової техніки до 2020 р.

«З метою проведення системних реформ у Міністерстві оборони розроблено та затверджено План дій нормативно-правового забезпечення оборонної реформи у Міністерстві оборони та Збройних силах у 2016–2020 рр., – зазначив заступник міністра оборони України, керівник апарату. – Зазначеним документом сплановано розробку 91 проекту нормативно-правових актів, у тому числі щодо забезпечення проведення організаційних заходів у Міністерстві оборони України. Це закони України, укази Президента України, постанови й розпорядження уряду, накази Міноборони» (**Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 6.04**).

\*\*\*

***МІП виступить з ініціативою щодо прес-турів до інших країн з метою поширення системи іномовлення.***

5 квітня 2016 р. міністр інформаційної політики України Ю. Стець провів зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Кіпр в Україні В. Чамберленом. Під час зустрічі було обговорено ситуацію щодо включення каналу іномовлення UATV до кабельних і готельних мереж Кіпру, а також потенційні спільні іміджеві проекти, які б посилили співпрацю між країнами.

«З боку України ми готові виступити з ініціативою щодо організації прес-турів у різні країни світу. Ми готові в стислі терміни організувати професійні команди, які б створили якісний контент про наших партнерів – насамперед контент для українських телеканалів. Звичайно, це має бути двосторонній рух, адже ми зацікавлені в тому, щоб українське іномовлення отримало максимальну підтримку», – сказав міністр.

Посол В. Чамберлен запропонував зі свого боку надати необхідну підтримку для влаштування подібних турів, у тому числі організувати зв'язок з Національною туристичною організацією Кіпру.

Нагадаємо, з метою впровадження реформи іномовлення держави і пропагування цінностей України в інформаційному просторі іноземних країн, донесення правди про те, що відбувається в Україні, Ю. Стець проводить ряд зустрічей з послами країн світу та представниками кабельних мереж іноземних держав, метою яких є презентація МПІУ.

Запуск Мультимедійної платформи іномовлення України (МПІУ) відбувся 1 жовтня 2015 р. У рамках Мультимедійної платформи іномовлення України, замість супутникового телеканалу УТР, в ефірі стартував телеканал UATV. Він мовить із трьох супутників: Amos 3, Azerspace 1, Galaxy 19, а також в Інтернеті на власному каналі в YouTube.

Правовим рушієм Мультимедійної платформи іномовлення України став розроблений МПІ Закон України «Про систему іномовлення України», який було підписано Президентом України 28 грудня 2015 р. Згідно із Законом з нового року МПІУ зареєстровано як державне підприємство (***Урядовий портал (<http://www.kmi.gov.ua>). – 2016. – 6.04.***

## **ПОЛІТИКА**

***Голландці виступили проти асоціації України з ЄС.***

Согласно предварительным результатам референдума в Нидерландах по ратификации Соглашения об ассоциации между ЕС и Украиной, 38,1 % участников проголосовали «за», 61,1 % голосов – «против». Об этом свидетельствуют обновленные результаты экзит-пола, проведенного в среду в ходе голосования на референдуме нидерландской исследовательской компанией Ipsos по заказу телеканала NOS



(<http://korrespondent.net/world/3664317-hollandtsy-vystupyly-protyv-assotsyatsyy-ukrainy-s-es>).

Явка на референдуме, с учетом последнего периода голосования, составила 32,1 %. Согласно нидерландскому законодательству, порог явки, при котором референдум признается действительным, составляет 30 %. Отмечается, что 0,8 % проголосовавших не отдали свой голос ни за один из вариантов.

Как ожидается, окончательные итоги голосования будут объявлены 12 апреля.

В то же время сообщается, что референдум в Нидерландах носит консультативный характер, его результаты не являются обязательными для исполнения правительством этой страны. Однако политики признают, что волеизъявление голландцев может повлиять на политическую позицию в отношении Украины в странах ЕС (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 7.04).

\*\*\*

***После референдума о ратификации Соглашения об ассоциации Украины и ЕС Нидерланды не смогут продолжить процесс ратификации.*** Об этом в своем Facebook написал премьер страны М. Рютте (<http://korrespondent.net/ukraine/3664416-hollandyia-my-ne-smozhem-ratyfytsyrovat-assotsyatsyui>).

«Если результаты референдума останутся такими, как сейчас, мы не сможем продолжить процесс ратификации Соглашения об ассоциации Украины и ЕС. Это мое политическое мнение. По-настоящему не выиграл никто. Но для окончательных выводов нам нужно больше точности», – написал М. Рютте.

По его словам, сейчас начнутся консультации с правительством. «Позже – продолжим переговоры с парламентом и европейскими партнерами. И это все требует времени. И это скорее недели, чем дни», – добавил премьер (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 7.04).

\*\*\*

***Референдум не вплине на практичне застосування асоціації – Клімкін.***

Результати референдуму в Нідерландах не вплинуть на практичне застосування Угоди про асоціацію України з ЄС. Про це заявив глава МЗС України П. Клімкін журналістам у четвер у Токіо, передає "Інтерфакс-Україна".

"З точки зору практичної імплементації зараз нічого не змінюється, угода застосовується, як і раніше, поки на тимчасовій основі. Так що ніхто не переживає жодним чином. І ЗВТ, секторальне співробітництво спокійно просуваються далі", – заявив міністр, коментуючи попередні результати референдуму в Нідерландах.

Він додав, що Україна співпрацює з Брюсселем в рамках існуючих

органів цієї угоди і референдум на цей процес не впливає.

"Таким чином, не потрібно вестися на певні спекуляції, що це може якось вплинути на практичну імплементацію угоди", – пояснив міністр.

Глава МЗС додав, що зараз влада Нідерландів і політики будуть радитися, як далі діяти.

"Звичайно, з точки зору розуміння результатів – це ставлення голландців до Європи, бажання євроскептиків зашкодити її єдності і це дуже сильно відчувалося – мобілізація саме цього табору", – сказав П. Клімкін.

Разом з тим, за його словами, українська сторона "все одно сподівалася на дещо кращий результат".

"Ми завжди віримо в перемогу і повинні за неї боротися. Тому зараз євроінтеграцію України не зупинити, ми будемо рухатися цим шляхом", – резюмував він (*Європейська Правда* (<http://www.eurointegration.com.ua>). – 2016. – 7.04).

\*\*\*

### ***У МЗС України озвучили ключові висновки референдуму в Нідерландах.***

Більшість голландців, які на референдумі голосували проти асоціації України з ЄС, керувалися сумішню з аргументів проти ЄС, за Росію і недовіри до України.

Про це написав посол з особливих доручень МЗС України Д. Кулеба на своїй сторінці в Facebook.

За його словами, ініціатори голландського референдуму насамперед виступали проти ЄС, а не проти України, і стратегічно найбільш негативні наслідки референдуму відчує саме Євросоюз.

Дипломат опублікував п'ять ключових тез щодо референдуму в Нідерландах.

1. 100% голосів підраховано. 61,1% виборців проголосував проти Угоди, 38,1% – за Угоду, 0,8% бланків були подані незаповненими, явка – 32,2%.

Результат був неочікуваним як для прихильників, так і для опонентів Угоди, оскільки не був передбачений жодним із соціологічних опитувань.

Останнє опитування від 4 квітня, проведене компанією IPSOS, яка також робила екзит-пол 6 квітня, показувало, що "за" планували проголосувати 30%, проти – 37%.

Традиційно високою залишалася кількість тих, хто не визначився – 33%, які, врешті решт, загалом поповнили своїми голосами табір противників Угоди.

2. Це був референдум проти ЄС, що публічно визнали самі його ініціатори.

Голландські євроскептики взяли Україну в заручники. 80% їх аргументів проти нас – це конспірологія, дезінформація і копієйсти російських тез.

3. Ті, хто заявили, що голосуватимуть проти Угоди, озвучили такі причини:

59% – я не вірю Україні, зокрема через те, що там забагато корупції;

- 34% – Угода стане кроком до членства України в ЄС;
- 31% – я не розділяю європейські цінності;
- 30% – Угода не вигідна економіці Нідерландів;
- 26% – Угода зашкодить відносинам Нідерландів та Росії;
- 23% – я є противником Євросоюзу;
- 19% – через катастрофу авіалайнера МН17;
- 13% – Угода зашкодить відносинам України та Росії;
- 4% – політична партія, за яку я голосую, не підтримує Угоду.

Таким чином, виборці, які голосували проти Угоди, керувалися сумішшю з аргументів проти ЄС, за Росію і недовіри до України.

4. Визнання результатів референдуму з боку уряду Нідерландів і, відповідно, відмова від завершення ратифікації Угоди на даному етапі означає:

для України:

- незавершеність процесу ратифікації Угоди в Нідерландах і, відповідно, продовження її тимчасового застосування;
- хвилю критики на адресу влади;
- додатковий аргумент Росії "вастамниктонеждёт" для розхитування внутрішньої ситуації в Україні;

для Нідерландів:

- засвідчення недовіри до уряду, який активно виступав з проєвропейських позицій і закликав співгромадян підтримати Угоду;
- піднесення в суспільстві популізму (так, популізм – це хвороба як бідних, так і багатих суспільств) та перспективу подальшого зміцнення правого і лівого крила політичного спектру;

для ЄС:

- потужний імпульс для євроскептиків і правих та лівих сил в інших країнах ЄС, які прагнуть зруйнувати Євросоюз та солідарність його членів і яких, як правило, підтримує РФ;
- створення прецеденту для правової і політичної системи Євросоюзу, коли ставиться під сумнів договірна здатність ЄС.

5. Безсумнівно, що:

- Угода про асоціацію діятиме;
- пошук найбільш прийняттого розв'язання "голландського казусу" є завданням для уряду Нідерландів;
- стратегічно найбільш негативні наслідки референдуму відчужує Євросоюз, але і цю проблему він переживе, питання лише в ціні;
- з українською корупцією треба боротися;
- політики, чиновники, журналісти повинні навчитися за внутрішньою боротьбою бачити зовнішні пріоритети (*Європейська Правда* (<http://www.eurointegration.com.ua>). – 2016. – 7.04).

\*\*\*

*Посол США в Україні Д. Пайетт призвал Україну чесно проводити реформи ради успеха страны в долгосрочной перспективе.*

«Мы будем призывать Украину проводить реформы честно, чтобы гарантировать успех в долгосрочной перспективе», – написал Д. Пайетт в своем микроблоге в Twitter в среду. Дипломат также прикрепил гиперссылку на материал, в котором от имени Белого дома сказано, что США продолжат поддержку Президента и правительства Украины, несмотря на публикацию «Панамского архива» (*Korrespondent.net* (<http://korrespondent.net/ukraine/politics/3663634-posol-ssha-pryzval-ukraynu-k-chestnym-reformam>)). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

### ***ООН: На грани голода 1,5 млн украинцев.***

Продолжающийся уже два года конфликт на Востоке Украины привел к тому, что 1,5 млн жителей страны столкнулись с угрозой голода. Об этом в понедельник, 4 апреля, заявили во Всемирной продовольственной программе (ВПП) ООН. По оценкам ее экспертов, примерно 300 тыс. человек нуждаются в срочной помощи (<http://korrespondent.net/ukraine/3662915-oon-na-hrany-holoda-poltora-mylliona-ukrayntsev>).

«Два года насилия, обстрелов, жизни в страхе оставили неизгладимый след в жизни тысяч людей на Востоке Украины. Мы призываем все стороны конфликта обеспечить полный и беспрепятственный гуманитарный доступ к людям, нуждающимся в продовольствии», – заявил представитель ВПП ООН на Украине Д. Стоппони.

Он отметил, что самую серьезную нехватку продовольствия испытывают жители неподконтрольных правительству Украины районов Луганской области и населенных пунктов вдоль «линии противостояния сторон».

С ноября 2014 г. ВПП оказывает срочную продовольственную помощь жителям Востока Украины. Ежемесячные продуктовые наборы от организации получают 370 тыс. человек. Еще 180 тыс. человек представляются ваучеры для покупки продовольствия на рынках (*Korrespondent.net* (<http://korrespondent.net>)). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***Президент России В. Путин заявил, что для урегулирования кризиса на Донбассе необходимо последовательно и полно выполнять минские соглашения.*** Об передает РИА «Новости».

Он рассказал, что во время встречи с президентом Австрии Х. Фишером подробно обсуждались теракты в Брюсселе, Париже и Лахоре, отметив необходимость объединить усилия всего мирового сообщества в борьбе с терроризмом. «Речь шла также и о ситуации в Украине. В очередной раз подчеркну: для разрешения кризиса в этой стране необходимо последовательное и полное выполнение минских соглашений от 12 февраля 2015 г.», – сказал В. Путин (<http://korrespondent.net/world/russia/3664043-putyn-nazval-uslovyie-razresheniya-kryzysa-v-donbasse>).

В феврале В. Путин сказал, что «мяч» по выполнению минских соглашений на стороне Киева. Помощник президента РФ В. Сурков ранее

заявил, что главы ДНР/ЛНР проработают на своих постах до окончания срока полномочий – в 2018 г.

15 марта ситуацию в Украине В. Путин обсудил с президентом США Б. Обамой. Американский лидер призвал В. Путина соблюдать режим перемирия на Донбассе (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

***В представительстве Европейского Союза не считают, что офшорный скандал с «Панамским архивом» повлияет на отношения Украины и стран ЕС, так как это глобальная, а не только украинская проблема.*** Об этом в комментарии журналистам заявил глава представительства ЕС в Украине Я. Томбинский.

«Panama Papers, эти офшорные компании, как показали документы, это не украинская проблема. Это проблема глобальная и, по моему мнению, во всех странах сейчас соответствующие структуры изучают, что там есть и какой должен быть ответ», – сказал он.

По мнению Я. Томбинского, до того, как документы будут изучены, не стоит все перекладывать на Украину и делать далекоидущие выводы по поводу отношений Украины и Европейского Союза. «Поскольку задействовано много учреждений из европейских стран», – пояснил он.

В материалах «Панамского архива» утверждается, что Президент П. Порошенко все еще не передал свои активы в слепой траст, о чем заявлял ранее, а создал для реструктуризации активов Roshen три офшорные компании. Представители главы государства заявили, что офшор нужен был П. Порошенко для предпродажной реструктуризации бизнеса.

Я. Томбинский также подчеркнул, что не следует смотреть на этот скандал «через призму украиноцентризма». «Это не только проблема украинского Президента. И я не буду это комментировать, так как нет еще никаких аргументов и никаких элементов, чтобы в этом контексте говорить», – добавил он (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***В Украине остается слабое правосудие, отмечает Я. Томбинский.***

Киев обещал Европейскому Союзу принять изменения в Конституцию Украины в части судебной реформы уже этой весной. Об этом сообщил глава представительства Евросоюза в Украине Я. Томбинский, пишут «Українські новини».

Как отметил Я. Томбинский, система правосудия является «слабой стороной» Украины. «Правосудие и реформа судов являются нерешенными вопросами и зависят от изменений в Конституцию», – уточнил он. Однако, по его словам, Евросоюз ожидает, что украинские политические лидеры выполнят свое обещание, которое дали ранее, что этот вопрос будет решен без задержки, т. е. рассмотрен «в весенний период, чтобы эта реформа смогла двигаться дальше» (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***ОБСЕ: В Минске намечен прогресс по Донбассу.***

6 апреля на очередных переговорах в Минске стороны конфликта достигли определенных договоренностей относительно проблемных вопросов о разминировании части территории в зоне проведения антитеррористической операции. Об этом заявил специальный представитель Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ) в трехсторонней контактной группе по урегулированию конфликта на Донбассе М. Сайдик, пишет «Белта».

В то же время он заявил, что многие проблемные вопросы все еще остаются неразрешенными. В частности, по его словам, на переговорах между участниками подгруппы по безопасности обсуждался процесс реализации планов по разминированию 12 наиболее важных участков, но к единому мнению стороны не пришли. По мнению М. Сайдика, чтобы достичь положительных результатов в рамках встреч конфликтующих сторон для упреждения дальнейшего развития конфликта, а также с целью сокращения случаев насилия в зоне конфликта необходимо, чтобы все заинтересованные стороны «проявили сдержанность и соблюдали соглашение о прекращении огня».

Напомним, как сообщал «УРА-Информ», ранее представители специальной мониторинговой миссии ОБСЕ в Украине сообщили о росте насилия на Донбассе. В частности, международный патруль зафиксировал нарушения в Ясиноватой и Авдеевке (*УРА-Информ (<http://ura-inform.com>)*). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

***Украинская сторона ожидает от «ДНР» и «ЛНР» продолжения работы по освобождению пленных.***

В процессе работы контактной группы 6 апреля украинская сторона заявила, что ожидает, когда представители районов Донецкой и Луганской областей продолжат освобождение незаконно удерживаемых лиц. Об этом на странице в соцсети Facebook сообщила пресс-секретарь представителя Украины в контактной группе Д. Олифер.

По ее словам, в первую очередь речь о людях, которые теперь нуждаются в медицинской помощи, и о тех, кто пребывает в плену больше года. Для Украины освобождение этих людей – самый чувствительный и важный вопрос, сказала она в своем сообщении (*УРА-Информ (<http://ura-inform.com>)*). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

***Д. Пушилин и В. Дейнего угрожают масштабной войной, если на Донбасс войдет полицейская миссия ОБСЕ.***

Ввод вооруженной международной полиции ОБСЕ, о которой постоянно говорил Президент Украины П. Порошенко, не предусмотрено минскими

соглашениями. Это прямо им противоречит. И если такая миссия будет введена на Донбассе, могут начаться масштабные боевые действия. Об этом во вторник, 5 апреля, заявили представители «ДНР» и «ЛНР» Д. Пушилини и В. Дейнего.

По их словам, такие попытки не только не добавят стабильности, но, наоборот, обернутся настоящей войной, в которую окажутся напрямую втянуты страны Запада. Напомним, в интервью украинским телеканалам Президент П. Порошенко заявил, что полиция ОБСЕ должна гарантировать проведение выборов на Донбассе.

Как сообщал «УРА-информ», А. Порошенко обратился с этим вопросом к руководству Германии, которая сейчас председательствует в ОБСЕ. В ближайшее время он намерен поднять этот вопрос на переговорах в нормандском формате. Полицейские вооруженные подразделения ОБСЕ должны гарантировать подготовку к выборам, проведение выборов и передачу власти избранному по украинскому законодательству на свободных, прозрачных, демократических выборах руководству, с которым мы будем иметь дело, отметил Президент (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

#### ***5 апреля вступил в силу приговор Н. Савченко.***

Приговор в отношении украинской летчицы Н. Савченко, осужденной в РФ на 22 года, вступил в законную силу и теперь может быть рассмотрен вопрос о ее будущем (<http://korrespondent.net/ukraine/politics/3662891-prigovor-savchenko-vstupyl-v-sylu>).

«Согласно указанию нашей подзащитной, мы не обжаловали приговор. Таким образом, в полночь он вступил в законную силу и должен быть приведен в исполнение», – заявил во вторник, 5 марта, адвокат осужденной М. Фейгин. По его словам, Н. Савченко считает невозможным добиться справедливости в российских судах, поэтому не видит смысла в подаче апелляции. Таким образом, актуальным становится вопрос о будущем Н. Савченко. Она может быть выдана Киеву в том случае, если украинские власти признают приговор и направят в РФ соответствующий запрос, или обменена в результате политико-дипломатических переговоров.

Сообщается также, что Н. Савченко заявила, что 6 апреля начнет бессрочную сухую голодовку с требованием ее немедленного возвращения в Украину (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>)). – 2016. – 5.04).

## **ЕКОНОМІКА**

***Национальный банк предоставил возможность международным финансовым организациям использовать для кредитования украинского бизнеса гривневый кредит от уполномоченного банка.*** Об этом сообщается

на сайті НБУ.

До сих пор МФО разрешалось предоставлять кредиты и займы лишь за счет средств в гривне, полученных от продажи иностранной валюты на межбанковском валютном рынке и от размещения собственных облигаций на территории Украины. Изменения будут распространяться на Международную финансовую корпорацию и Северную экологическую финансовую корпорацию.

Расширение текущих счетов МФО касается также проведения на территории Украины расчетов по операциям иностранного инвестирования, договорам страхования, по оплате продукции, услуг, работ и т. п. «Благодаря такому решению Нацбанка международные финансовые организации смогут увеличить кредитное финансирование в гривне отечественных предприятий. Значит, и расширить доступ украинского бизнеса к кредитным ресурсам в национальной валюте», – пояснил заместитель главы НБУ О. Чурий (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

***Національний банк розглядає можливість використання національної платіжної системи «Простір» для здійснення соціальних виплат.***

Нещодавно відбулася робоча зустріч з представниками Міністерства соціальної політики, Пенсійного фонду, Міністерства фінансів і Нацкомфінпослуг. Про це повідомляє прес-служба регулятора. «Під час зустрічі обговорювалася можливість використання національної платіжної системи «Простір» для здійснення соціальних виплат», – ідеться в повідомленні.

Нагадаємо, 24 лютого НБУ перейменував Національну систему масових електронних платежів (НСМЕП) у «Простір». Директор департаменту роздрібних платежів НБУ С. Шацький заявив, що національна платіжна система динамічно розвивається (мережа пристроїв для прийому карток зросла в минулому році до майже 80 %, система налічує понад 50 учасників) та здатна повноцінно конкурувати на платіжному ринку (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***Україна за три місяці збільшила транзит газу в Європу на 51,4 %.***

У I кварталі 2016 р. порівняно з аналогічним періодом 2015 р. Україна збільшила транзит газу в Європу на 51,4 %, або на 6,6 млрд куб. м. Про це УНН повідомили у прес-службі «Укртрансгазу».

За даними «Укртрансгазу», у січні – березні 2016 р. транспортування природного газу через вітчизняну газотранспортну систему для споживачів Європи зросло до 19,4 млрд куб. м. У відомстві наголошують, що добовий режим транспортування блакитного палива для потреб європейських споживачів становить 193 млн куб. м.

Нагадаємо, протягом січня – лютого 2016 р. Україна протранспортувала



для споживачів Європи та Молдови газу на 58,6 %, або на 4,6 млрд куб. м газу більше, ніж за аналогічний період минулого року (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

**За январь – февраль 2016 г. поступления в общий фонд местных бюджетов (без учета трансфертов) возросли на 49,2 %, или 6,2 млрд грн, в сравнении с аналогичным периодом 2015 г., и составили 18,9 млрд грн.** Об этом сообщил вице-премьер-министр, министр регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства Г. Зубко, ссылаясь на данные Минфина.

По словам вице-премьер-министра, по сравнению с январем – февралем 2014 г. поступления в общий фонд местных бюджетов возросли соответственно на 73,5 %, или на 8,754 млрд грн.

«Местная власть уже почувствовала результаты важной для страны реформы децентрализации в виде роста доходов местных бюджетов. Это деньги, которые они направят на развитие собственной инфраструктуры, строительных, образовательных и медицинских проектов. Это деньги, которые дают финансовую независимость», – подчеркнул Г. Зубко.

Процесс бюджетной децентрализации в Украине начался в 2015 г. Благодаря ей общины получают новые возможности и финансовую независимость. Регионы могут направить дополнительные средства на развитие собственной инфраструктуры, строительство и ремонт школ, больниц, дорог.

Внедрением реформы децентрализации занимается Министерство регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

**В Україні розпочато держреєстрацію експортних потужностей.**

Держреєстрація експортних потужностей дасть змогу виконати вимоги країн-імпортерів. Про це на своєму офіційному сайті повідомила прес-служба Держветфітослужби України.

«Розпочато державну реєстрацію потужностей та вдосконалено процедуру затвердження потужностей для експорту. Це передбачено відповідними наказами Міністерства аграрної політики та продовольства України, які уже зареєстровані у Міністерстві юстиції та найближчим часом будуть опубліковані», – ідеться в повідомленні. Акти розроблені на виконання Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (*Агравері* (<http://agravery.com>). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

**ДФС у березні зібрала рекордну суму податків.**

Державна фіскальна служба в березні забезпечила рекордну суму зборів за всю історію – 60,3 млрд грн. Про це під час прес-конференції повідомив

голова Державної фіскальної служби Р. Насіров, передає кореспондент УНН. За його словами, податку на прибуток у березні надійшло 12,3 млрд грн, перевиконання становило 1,1 млрд грн.

Як повідомляв УНН, Державна фіскальна служба перевищила план збору за податками на 13,8 % у I кварталі поточного року. Про це під час прес-конференції повідомив голова ДФС Р. Насіров. Також він додав, що загалом за I квартал ДФС зібрала 140,7 млрд грн, що на 35,3 млрд грн більше суми збору за аналогічний період 2015 р. (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

*За оцінками експертів Інституту аграрної економіки, експорт української агропродукції до країн-членів Європейського Союзу може збільшитися до 2019 р. до 50 % у зв'язку зі скороченням ввізних мит ЄС.* Про це передає УНН з посиланням на прес-службу Інституту аграрної економіки.

Директор інституту Ю. Лупенко зазначив, що в першу чергу очікується зростання експорту зернових культур, м'яса птиці та різних харчових продуктів, а також тютюнових виробів. Ю. Лупенко також зауважив, що використання Україною експортних квот протягом 2014–2015 рр. залишається нерівномірним. Зокрема, на початок 2015 р. українські експортери повністю вичерпали річні квоти на мед, ячмінну крупу та борошно, оброблене зерно, зернові злаки, оброблені томати, виноградний і яблучний сік, а також овес. Водночас на такі товари, як ячмінь, цукор і куряче м'ясо вітчизняні аграрії використали лише понад половину квот. Водночас українські експортери не використовували квоти на такі товари, як баранина, цукрові сиропи, крохмаль, висівки, гриби, цукрова кукурудза, часник, продукція з обробленого молока й масла. Експерти зазначають, що на всі інші продукти квоти вибрано не більше ніж на 15 %.

Як повідомляв УНН, за словами міністра аграрної промисловості України О. Павленка, Україна експортує агропродукцію до 190 країн світу та аграрна галузь забезпечує 38 % валютної виручки країни (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

*Прибыль украинских аграриев достигла почти 90 млрд грн.*

В 2015 г. сельскохозяйственные предприятия Украины получили рекордную сумму чистой прибыли – 89,5 млрд грн, заявил министр аграрной политики А. Павленко. Об этом со ссылкой на пресс-службу Министерства аграрной политики сообщает «БизнесЦензор». В долларовом эквиваленте чистая прибыль сельскохозяйственных предприятий в 2015 г. составила 4,1 млрд дол., тогда как в 2014 г. – 3 млрд дол. Таким образом, в 2015 г. прибыль возросла в гривне в 2,5 раза, а в долларах США – в 1,4 раза.

Самыми прибыльными культурами были традиционно семена подсолнечника (80,3 %), рапс (44 %), зерновые и зернобобовые культуры

(43,2 %), соя – 38,4 %. Общая же рентабельность растениеводства составила 50,9 % (*Укррудпром* (<http://www.ukrrudprom.ua/news>). – 2016. – 4.04).

\*\*\*

***Україна у I кварталі експортувала 1,2 млн т соняшникової олії.***

Протягом січня – березня 2016 р. Україна експортувала 1,17 млн т соняшникової олії на 888,6 млн дол. Про це повідомляє Державна фіскальна служба України. Разом з тим імпорт становив 301 т на 352 тис. дол. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі олією становило 888,3 млн дол.

Найбільшим імпортером за цей період стала Індія, яка імпортувала української олії на 266,3 млн дол. На другому місці, випередивши Нідерланди, Китай – імпортував на 104 млн дол., третє місце зайняли Нідерланди – на 91,7 млн дол.

Разом з тим у березні Україна експортувала олії на 326,6 млн дол.

Імпортує Україна олію в основному з Росії (81 %) – на 239 тис. дол. з початку року.

Нагадаємо, у 2015 р. Україна експортувала 3,9 млн т олії на 3 млрд дол. (*Agravery* (<http://agravery.com>). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

***Украина импортировала нефтепродукты на 540 млн дол.***

Украина в январе – марте 2016 г. импортировала 1 млн 473,773 тыс. т нефтепродуктов (по коду ТНВЭД 2710 – бензины, дизтопливо, мазут, реактивное топливо и др.) на общую сумму 541,94 млн дол.

По данным Государственной фискальной службы, из Беларуси импортировано топливо на 376,116 млн дол., Литвы – на 47,017 млн дол., Греции – на 20,137 млн дол., других стран – на 98,67 млн дол.

При этом Украина в январе – марте импортировала 171,031 тыс. т нефти (по коду ТНВЭД 2709) на 42,71 млн дол., в том числе из Казахстана – на 42,389 млн дол., Румынии – на 0,321 млн дол. Об импорте с сентября 2015 г. казахстанской нефти сорта СРС Blend ранее заявила ПАО «Укртатнафта» (Кременчугский НПЗ).

Как сообщалось, Украина в январе – марте 2015 г. импортировала нефтепродукты на общую сумму 756,182 млн дол. (*Минпром* (<http://minprom.ua>). – 2016. – 5.04).

## **ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ**

### **СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ**

***Госдолг Украины возрос почти на 170 млрд грн.***

Госдолг Украины в гривневом эквиваленте возрос за два месяца 2016 г. на 10,7 % (168,76 млрд грн) – до 1,741 трлн грн, сообщается на сайте Минфина.

В то же время общая сумма государственного и гарантированного государством долга на конец февраля составила 64,35 млрд дол., что на 1,8 %, или на 1,16 млрд, ниже показателя на начало года.

Ранее сообщалось, что внешний долг Украины на конец 2015 г. возрос до исторического максимума в 43 млрд дол. (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net/business/financial/3663219-hosdolh-ukrayny-vyros-pochty-na-170-mylyardov>)). – 2016. – 6.04).

\*\*\*

### ***Международные резервы сократились.***

Международные резервы по состоянию на 1 апреля 2016 г. составляют 12 млрд 722 млн дол. Об этом свидетельствуют предварительные данные, обнародованные на сайте регулятора.

В начале марта резервы составляли 13 млрд 538 млн дол. По договоренности с МВФ, международные резервы НБУ уже должны превысить 18 млрд дол.

НБУ объясняет сокращение международных резервов платежами Кабмина по погашению и обслуживанию государственного долга в иностранной валюте. На эти цели страна потратила 853,2 млн дол. Из них 473,3 млн дол. – на обслуживание по ОВГЗ.

Регулятор вернул деньги по операции swap в сумме 436 млн дол. (сальдо) и заплатил 11,4 млн дол. в пользу МВФ.

Для сглаживания колебаний на межбанке НБУ продал в марте валюты на 2,1 млн дол. В том числе продажа валюты во время аукционов составила 131,2 млн дол., покупка – 129,1 млн дол.

В течение месяца в резервы поступило 36,97 млн японских иен (334 млн дол.). Эти деньги Кабмин получил от Японского агентства международного сотрудничества.

По результатам месяца объем международных резервов покрывает 3,4 месяца импорта. Его достаточно для выполнения обязательств и текущих операций Кабмина и НБУ (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>)). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***НБУ разрешил Первому украинскому международному банку участвовать в выведении неплатежеспособных банков с рынка.*** Об этом сообщается на сайте Нацбанка.

ПУМБ – первый среди включенных в список банков, который 1 апреля внесли в качестве принимающего банка. ПУМБ – уже третий банк, включенный в данный список.

В марте 2016 г. Национальный банк разрешил Таскомбанку выводить с рынка неплатежеспособные банки. Он стал вторым банком, который включили в данный список. Ранее там числился только Укрсоцбанк (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>)). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***Убыток банка «Хрещатик» в 2015 г. составил 1,162 млрд грн.***

Банк «Хрещатик» в 2015 г. получил убыток 1,162 млрд грн по сравнению с убытком 194,626 млн грн в 2014 г. Об этом говорится в объявлении о собрании акционеров банка, запланированном на 25 апреля.

Общий объем активов банка за 2015 г. возрос на 2,3 % – до 9,135 млрд грн, долгосрочные обязательства на конец 2015 г. составили 4,493 млрд грн (годом ранее – 4,629 млрд).

Собственный капитал банка составил «минус» 380,841 млн грн по сравнению с 534,642 млн грн в 2014 г. Уставный капитал «Хрещатика» в 2015 г. возрос на 24,1 % – до 1,028 млрд грн.

Численность его сотрудников за год сократилась до 1,512 тыс. человек.

На собрании 25 апреля планируется рассмотрение плана реструктуризации банка в новой редакции, а также новой редакции дивидендной политики и кодекса корпоративного управления (*DELO.UA* (<http://delo.ua>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***Національний банк України визнав банк «Хрещатик» неплатоспроможним.*** Відповідне рішення ухвалило правління НБУ, передає кореспондент УНН.

«Правлінням Національного банку було прийнято рішення про віднесення банку “Хрещатик” до категорії неплатоспроможних», – заявила заступник голови НБУ К. Рожкова. За її словами, акціонери банку всупереч попереднім заявам вирішили не докапіталізувати банк. «На минулому тижні ряд підприємств перевела свої рахунки в інші банки, результатом чого стала втрата ліквідності. НБУ поінформував акціонерів банку «Хрещатик» про критичний стан ліквідності, але реальних пропозицій від акціонерів не надійшло», – зазначила вона.

К. Рожкова додала, що переважна більшість вкладників отримають відшкодування в повному обсязі.

Як повідомляв УНН, 5 квітня біля входу в одне з відділень банку зібралося близько 50 людей, які вимагали відновити видачу грошей з рахунків (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

***Гастарбайтери переказали в Україну понад 30 млрд дол. За п'ять років.***

Українські заробітчани раніше вносили вагомий вклад в економіку нашої країни, справно постачаючи її валютою, про це говорять дані Нацбанку.

За останні п'ять років ті, хто трудиться за кордоном (таких, за різними оцінками, від 6 до 8 млн осіб), переказали в країну офіційним шляхом (через банки та міжнародні платіжні системи) майже 30 млрд дол. Ще більше

5 млрд дол., за оціночними даними НБУ, передали через посередників і перевезли «в кишнях».

Для порівняння: доходи Держбюджету України на 2016 рік заплановано в розмірі близько 18 млрд дол. Тобто за п'ять років гастарбайтери забезпечили країну більше ніж двома бюджетами – адже, так чи інакше, ці гроші працюють на нашу економіку.

На жаль, за 2014 і 2015 р. надходження різко знизилися: порівняно з найбагатшим 2013 р., вони впали на 80 % – з 7,4 млрд до 4,1 млрд дол. Експерти прогнозують, що через кризу у ЄС дедалі більше людей повертатимуться назад в Україну. Тому владі варто турбуватися питанням створення для них робочих місць (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

### ***В Україні зупинилися два азотні заводи.***

Зниження попиту на азотні добрива на травень і брак доступного за ціною газу могли стати причинами зупинки «Рівнеазоту» і Сєверодонецького об'єднання «Азот».

Як повідомила «Інфоіндустрія», з 1 квітня зупинено завод у Сєверодонецьку і з 4 квітня – у Рівному.

Майже одночасно партія української селітри продавалася на експорт (не менше 20 тис. т). Угода, швидше за все, відбулася. Черкаський «Азот», що залишився в строю, буде орієнтовано на експорт, так як внутрішній ринок швидко втрачає оберти.

Зупинки заводів можуть стати додатковим аргументом у прискоренні антидемпінгового розслідування по карбаміду й КАСУ щодо російських постачальників. У травні 2016 р. ринок азотних добрив буде настільки слабкий, що трейдери можуть піти на тривалий відпочинок. Для аграріїв позитивною є тенденція зниження цін на комплексні добрива.

У будь-якому випадку, назвати ринок активним навесні поточного року не можна, гостра цінова конкуренція між трейдерами й постачальниками тому підтвердження (*Agroversy* (<http://agroversy.com>). – 2016. – 5.04).

\*\*\*

### ***МВФ отказывается выделять деньги Греции.***

МВФ и Греция далеки от достижения соглашения в выделении финансовой помощи. Фонд может поддержать только такую программу, которая вызывает доверие и основывается на реалистичных предположениях. Об этом говорится в письме директора распорядителя МВФ К. Лагард к премьер-министру Греции А. Ципрасу.

В частности, в письме сказано, что К. Лагард отвергла обвинения со стороны организации WikiLeaks в том, что МВФ использует кризис в Греции, чтобы заставить Афины провести радикальные реформы. В связи с чем К. Лагард настояла, что фонд ведет свои переговоры в духе доброй воли, а не путем угроз.

Напомним, Греция приняла 86 млрд евро финансовой помощи от Европейского Союза в июле 2015 г., это был второй после 2010 г. столь значительный объем финансовой помощи стране. Как сообщал «УРА-информ», в МВФ заявили, что фонд не рассматривает полную остановку отношений с Украиной, однако ждет определенности со статусом правительства (*УРА-Информ (<http://ura-inform.com>). – 2016. – 5.04*).